

Başbakanlık
Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğünce Yayımlanır

Kuruluş : 7 Ekim 1920

12 Aralık 2004
PAZAR

Sayı : 25668

Tebliğler

Tarım ve Köyişleri Bakanlığından:

Yerli Hayvan İrk ve Hatlarının
Tescili Hakkında Tebliğ
TebliğNo: 2004/39

Amaç

Madde 1 —

Bu Tebliğ yerli hayvanırklarının tesciliyle Sınai Mülkiyet haklarının korunması ve Milli Tescil Listesi'ne kaydedilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

Madde 2 —

Bu Tebliğ 28/2/2001 tarihli ve 4631 sayılı Hayvan İslahı Kanunu ile 17/6/2003 tarihli ve 25141 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Hayvan İrklarının Tesciline İlişkin Yönetmelik" esaslarına göre tescil edilen yerli hayvan ırk ve hatlarındakapsamaktadır.

Dayanak

Madde 3 —

Bu Tebliğ 28/2/2001 tarihli ve 4631 sayılı Hayvan İslahı Kanunu ile 17/6/2003 tarihli ve 25141 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Hayvan İrklarının Tesciline İlişkin Yönetmelik" in değişik 12 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tescil Edilen İrk ve Hatlar

Madde 4 —

Bu Tebliğin ekinde verilen listelerdeki ırk ve hatlar yayımlandığı şekliyle, 20/04/2004 tarihinde toplanan İrk Tescil Komitesi'nin onaylı kararıyla tescil edilmiştir.

Ülk

emizdeki yerli hayvan ırk ve hatlarından Hayvan İrk Tescil Komitesi'nde tescil edilen; Yerli Kara EK-1'de, Kilis EK-2'de, Yerli Güney Sarısı EK-3'de, Boz İrk EK-4'de, Doğu Anadolu Kırmızısı EK-5'de, Anadolu Mandası EK-6'da, Anadolu İvesisi EK-7'de, Sakız EK-8'de, Gökçeada EK-9'da, Karacabey Merinosu EK-10'da, Dağlıç EK-11'de, Morkaraman EK-12'de, Tuj EK-13'de, Norduz Koyunu EK-14'de, Ankara Keçisi EK-15'de, Kıl Keçi EK-16'da, Norduz Keçisi EK-17'de, Denizli EK-18'de, Gerze EK-19'da, Ankara Tavşanı EK-20'de, Bursa Beyazı EK-21'de, Bursa Beyazı Alaca EK-22'de, Hatay Sarısı EK-23'de, Kafkas Arısı EK-24'de gösterilmiştir.

Yürürlük

Madde 5 —

Bu Tebliğ yayımtarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 6 —

Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

EK-1 Yerli Kara.doc

EK-2 Kilis.doc

EK-3 Yerli Güney sarısı.doc

EK-4 Boz İrk.doc

EK-5 Doğu Anadolu Kırmızıısı.doc

EK-6 Anadolu Mandası.doc

EK-7 Anadolu İvesisi.doc

EK-8 Sakız.doc

EK-9 Gökçeada.doc

EK-10 Karacabey Merinosu.doc

EK-11 Dağlıç.doc

EK-12 Morkaraman.doc

EK-13 Tuj.doc

EK-14 Norduz Koyunu.doc

EK-15 Ankara Keçisi.doc

EK-16 Kıl Keçi.doc

EK-17 Norduz Keçisi.doc

EK-18 Denizli.doc

EK-19 Gerze.doc

EK-20 Ankara Tavşanı.doc

EK-21 Bursa Beyazı.doc

EK-22 Bursa Beyazı Alaca.doc

EK-23 Hatay Sarısı.doc

EK-24 Kafkas Arısı.doc

EK-1 .Yerli Kara

Türü	Sığır (<i>Bos taurus</i>).
İrkı	Yerli Kara.
Uluslararası Adı	Anatolian Black.
Yerel Adı/Adlan	Yerli Kara, Kara Sığır.
Yayılma Alanı	Orta Anadolu.
Verim Yönü	Et ve süt.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ							
Vücut Yapısı Genel Tanımı		Yükseklik ve ağırlık itibarıyla küçük yapılı, kısa boynuzlu sığır ırklarındandır. Boyun genellikle orta uzunlukta, ince kıvrımlar mevcut olup, kasları az gelişmiştir. Boyunda genellikle ince kıvrımlar mevcuttur. Gerdan az gelişmiştir. Boğalarda ise boyun oldukça kısa, kaslı ve sağlam yapılıdır. Gerdan orta derecede gelişmiştir. Vücut uzuncadır. Göğüs orta derecede derindir. Yalnız kaburgaların kısa olması neticesinde göğüs, omuzlar arkasında çok dardır. Omuz genellikle dar ve uzun olup meyillidir. Sağrı sivri, meyillidir ve cidagoya nazaran daha yüksektir. Sırt çizgisi cidagonun yaptığı kabartı hariç tutulursa şakrama kadar düzdür. Arka kısım daha geniş ve yüksektir. Genellikle derisi serttir. İnce kemik yapılıdır. Bacaklar kısa, tırnaklar sağlamdır. Bilhassa kötü beslenme şartları altında yetişen yerli karalarda incik bölgesi gelişmez. Arka bacaklarda kılıç bacaklılığı çok rastlanır. X bacaklılıkta görülebilir.					
RENK	Deri Rengi	Deri ve merme siyahtır.					
	Kıl Rengi	Kuzguni siyahtır. Kılar yazın kondisyonu iyi hayvanlarda kısa, ince ve parlaktır. Kışın genellikle uzun ve kabadır.					
	Tımak Rengi	Siyahdır.					
	Boynuz Rengi	Siyahdır.					
	Buzağı Rengi	Kuzguni siyahtır.					
BAŞ ÖZELLİKLERİ	Baş Yapısı	Baş buruna doğru inceler. Göz çukurları belirgindir. Boğalarda baş büyüktür, profili hafif dışbükeydir. İneklerde baş dar ve küçük, yüz uzun ve burun ucunda dışbükeylik bulunmaz.					
	Boynuz Yapısı	Ay biçiminde ve ufaktır. Boynuz genellikle ince yapılıdır. İyi oluşmamış, gayri muntazam şekilli boynuz yapısı sıkça görülmektedir. Boğalarda boynuz kısa, boynuz dibi ineklere oranla daha kalın ve genellikle yana doğru uzamıştır. İneklerde boynuzun yönü yana, yukarı ve öne doğru yönelmiştir. Çok kısa boynuzlar yana sonra hafifçe yukarı doğrudur					
	Baş Ölçüleri, cm	Erkek			Dişi		
		Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
		Uzunluk			37.0	48.0	41.18
		Genişlik					
		Alın Uzun.			11.0	21.0	18.42
		Alın Geniş.			15.5	20.5	17.67
		Yüz Uzun.					
	Boynuz Ölçüleri, cm	Uzunluk			6.0	27.0	15.81
		Çevresi			7.0	15.5	12.82
		Dipler Arası Mesafe			6.5	13.0	9.5
	Kulak	Yapısı	Genellikle yatay vaziyette durur ve orta kalınlıktadır. Kulağın iç yüzeyi sık kalın kıllarla örtülüdür.				
		Uzunluk, cm			14.0	26.0	17.57
		Genişlik, cm			9.0	13.0	11.98
	Göz Rengi	Siyaha yakın koyu kahverengidir.					

Yerli Kara

ERGİN VÜCUT ÖLÇÜLERİ	Cidago Yüksekliği, cm				94.0	127.0	105.39
	Sağn Yüksekliği, cm				96.0	131.0	111.28
	Vücut Uzunluğu, cm				99.0	139.0	117.04
	Göps Çevresi, cm				120.0	185.0	140.22
	Göğüs Derinliği, cm				41.0	65.0	54.91
	Ön İncik Çevresi, cm				11.0	16.0	13.31
ÜREME ÖZELLİKLERİ VE YAŞAMA GÜCÜ							
		Min.		Mak.		Ort.	
İlkine Doğurma Yaşı, ay						27-36	
Doğum Kolaylığı		Yardımsız doğum yaparlar.					
Doğum Aralığı, ay						12-13.5	
Doğum Oranı, %							
Yaşama Gücü (Altı aya kadar), %		75.0		100.0		91.55	
VERİM ÖZELLİKLERİ							
Laktasyon Süresi, gün		164.0		306.0		257.45	
Laktasyon Dönemi Süt Verimi, kg		242.5		1508.5		1061.61	
Süt Yağı, %		3.79		5.43		4.55	
305 Günlük Süt Verimi, kg						1314.63	
BÜYÜME ÖZELLİKLERİ							
		Erkek			Dişi		
		Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
Doğum Ağırlığı, kg		10.0	30.0	18.75	10.0	24.0	17.74
6 Aylık Canlı Ağırlık, kg		65.0	183.0	100.2	67.0	130.0	95.02
12 Aylık Canlı Ağırlık, kg		147.0	311.0	185.84	96.0	218.0	156.08
24 Aylık Canlı Ağırlık, kg							224.5
Ergin Canlı Ağırlığı, kg				200.0- 400.0			296.0
		Erkek					
		Min.		Max.		Ort.	
BESİ	Günlük Ağırlık Kazancı, g		363.0		1040.0		918.67
	Yem Değerlendirme, kg	Kesif	4.8		6.37		5.55
		Kaba					
		Toplam					5.07
		Kuru Madde	5.21		6.0		5.69
Karkas Randımanı,%		55.60		56.88		56.10	
DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ							
Sürü tç Güdüsü							
Analık İç Güdüsü		Çok iyidir.					
Otlama Yeteneği							
Sagılabılme Yeteneği		Ortadır.					
Sevk ve İdare Kolaylığı (Mizac)		Ortadır.					
Diğer							

Yerli Kara

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLERİ

İrkin Özel Yetenekleri (Hastalıklara direnç, çevre şartlarına dayanıklılık)	Yetersiz koşullara oldukça dayanıldı, hastalık ve zararlılara karşı direnci yüksektir.				
Yetiştirme Koşullarının Özel Karakteristiği	Ekstansif koşullarda, ilkel bakım, besleme ve barındırma koşullarında yetiştirilir.				
GENETİK ÖZELLİKLERİ					
Tipik Gen Markerleri (İşaretleyiciler)					
Majör Genler					
Diğer	Sistem/tokuş	Alel	Frekans, %		
			Min.	Max.	Ort.
	F-V	F			0.68
	F-V	V			0.32
	J	J			0.29
	J	J			0.71
	L	L			0.27
	L	I			0.73
	M	M			1.01
	M	m			0.99
	Z	Z			0.65
	Z	z			0.35
	R'-S	R'			0.32
	R'-S	S'			0.68
	Hb	A			0.94
	Hb	B			0.06
	Hb	C			0.00
	Pa	A			0.25
	Pa	B			0.75
	Am-I	B			0.81
	Am-I	C			0.19
	Tf	A			0.31
	Tf	B			0.01
	Tf	Dİ			0.29
	Tf	D2			0.28

Tf	E			0.11
Tf	F			0.00
Gen eşitliliği 0.78 dir. Her bir lokustaki ortalama alel sayısı 8.23, Zebu sığm ile genetik (gen) benzerlik %30,6 ve Zebu sığm aletlerinin ise %17.2'sini taşımaktadır.				
DİĞER ÖZELLİKLERİ				

EK 2

Türü	Sığır (<i>Bos taurus</i>).
İrkı	Kilis (Güney Anadolu Kırmızısı).
Uluslararası Adı	Kilis (South Anatolian Red).
Yerel Adı/Adları	Kilis, Bahçıvan Sığırı.
Yayılma Alanı	Kilis merkez olmak üzere, İçel'den Şanlıurfa'ya kadar olan Güney Anadolu Bölgesidir.
Verim Yönü	Kombine, öncelikli süt ve et verimi.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ								
Vücut Yapısı Genel Tanımı		Asil ve zarif görünümlü, boyun kısa, baş dik, cidago belirgin ve yüksektir. Yaş ilerledikçe gerdanda Zebulara benzer kıvrımlı ve sarkık bir deri yapısı gelişir ve özellikle erkeklerde hörgüç benzeri bir oluşum meydana gelir. Vücut dar ve göreceli olarak kısadır. Göğüs dar olup, sağrı kısadır. Yandan bakıldığında, cidagodan sırta ve bele doğru düşen kuyruk sokumuna kadar yükselen hafif kavisli bir sırt çizgisi görülür. Sağrı cidagodan daha yüksektir. Dar bel ve çıkıntılı kalçalardan meydana gelen derin bir açıklık çukuru vardır. Kuyruk bağlantı noktası sağrıdan yüksektir ve vücuda bağlantısı kuvvetlidir. Kuyruk ince, dik ve oldukça uzundur (arka inciklere kadar uzanabilmektedir). Bacaklar, genelde narin yapılı, ince ve oldukça uzundur, arka bacaklar ise daha incedir. Vücutta harmoni bozuktur. Bu nedenle sallantılı yürüyüş vardır.						
RENK	Deri Rengi	Siyaha yakın kahverengidir.						
	Kıl Rengi	Sarıdan kırmızıya ve kahverengiye kadar olan renklere rastlanmaktadır. En çok rastlanan renk sarımsı kırmızıdır. Sarı renkli hayvanlarda vücutta koyulaşma noktaları yoktur veya çok azdır. Buna karşılık kırmızı renklilerde koyulaşan noktaları daha belirgin ve geniştir. Koyu sarı ve kırmızı renklilerde yanaklarda, göz etrafında, kulak kenarında ve kuyruk ucunda vücuda nazaran koyulaşma bulunur. Bazen göz kapakları, boynuz, tırnak ve burun ucuna kadar tamamen sarı hayvanlara rastlanır. Genel olarak burun etrafında vücut renginden daha açık bir halka vardır. Bacakların iç yüzeyleri, memeler ve karın altı vücuda nazaran daha açık renktedir. Kaba ve uzun tüylü olanlarda renk kirli sarı; kısa ve parlak tüylü olanlarda ise altın sarısı-kayısı sarısıdır. Vücudun ön kısmı arkaya nazaran daha koyudur. Kuyruk püskülü siyah renklidir. Sıcak aylarda kıllar oldukça parlak, kısa ve açık sarıya yakın bir renk almakta, soğuk aylarda ise kıllar uzamakta ve renk koyulaşmaktadır.						
	Tırnak Rengi	Siyaha yakın renktedir.						
	Boynuz Rengi	Siyaha yakın koyu gridir.						
	Buzağı Rengi	Koyu tarçini renktedir.						
BAŞ ÖZELLİKLERİ	Baş Yapısı	Alın, düz ve kısa olup boynuzlar arasından göz kenarı çıkıntıları üzerine doğru açılarak genişlemektedir. Yüz, alına göre dar ve mermeye doğru hafifçe içbükey bir yapı gösterir.						
	Boynuz Yapısı	Düz yüzeylidir. Boynuzlar yukarı ve iki yana doğru uzanır (hafif kavisli hilal şeklindedir); dar, ince ve kısadır. Yukarı ve öne doğru çıkıntılı boynuzlar da görülmektedir. İneklerde boynuzlar daha kısadır. Boynuzlar arası ve boynuz dibinin etrafı diğer vücut kısımlarından daha uzun kıllarla kaplıdır.						
	Baş Ölçüleri, cm		Erkek			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
		Uzunluk				47.0	61.0	56.24
		Genişlik				15.0	23.0	17.60
		Alın Uzun.				16.0	42.0	19.30

		Alın Geniş.						
		Yüz Uzun.				34.0	42.5	36.94
	Boynuz Ölçüleri, cm	Uzunluk				0.5	15.0	9.47
		Çevresi				9.0	14.0	11.06
		Dipler Arası Mesafe				12.0	24.0	15.06
	Kulak	Yapısı	Yatay doğrultuda uzanan, tabanı dar, uca doğru genişleyen ve açılan bir yapıdadır. Kulak kenarları daha koyu ve uzun kıllarla kaplıdır. Şinyon hafif yukarı çıkıntılıdır.					
		Uzunluk, cm				14.0	20.0	16.33
		Genişlik, cm				11.0	14.0	12.57
	Göz Rengi	Göz rengi ve kirpikler siyahtır, göz kapak çevresi siyah olup bunun etrafındaki dairesel bölgedeki kıllar ise daha açık renklidir.						
ERGİN VÜCUT ÖLÇÜLERİ	Cidago Yüksekliği, cm		130.0	157.0	149.0	116.0	155.0	130.75
	Sağrı Yüksekliği, cm				143.0	116.0	151.0	135.75
	Vücut Uzunluğu, cm				145.76	120.0	171.50	140.63
	Göğüs Çevresi, cm				169.32	140.0	200.0	165.63
	Göğüs Derinliği, cm				63.0	52.0	72.0	63.10
	Ön İncik Çevresi, cm		19.0	23.0	21.0	13.0	18.5	16.24
ÜREME ÖZELLİKLERİ VE YAŞAMA GÜCÜ								
			Min.		Mak.		Ort.	
İlkine Doğurma Yaşı, ay			20.6		66.43		36.10	
Doğum Kolaylığı			Yardımsız doğum yapabilmektedirler.					
Doğum Aralığı, ay			10.0		29.0		13.0	
Doğum Oranı, %			82.0		98.0		92.57	
Yaşama Gücü (Altı aya kadar), %			92.0		100.0		97.41	
VERİM ÖZELLİKLERİ								
Laktasyon Süresi, gün			101.0		482.0		238.31	

Laktasyon Dönemi Süt Verimi, kg			402.0	4675.0	1875.36			
Süt Yağı, %			2.0	4.6	3.2			
305 Günlük Süt Verimi, kg			402.0	4455.5	2259.84			
BÜYÜME ÖZELLİKLERİ								
			Erkek			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort
Doğum Ağırlığı, kg			18.5	35.0	25.64	16.0	27.5	22.95
6 Aylık Canlı Ağırlık, kg			67.0	184.0	125.97	57.0	166.0	102.08
12 Aylık Canlı Ağırlık, kg			104.0	300.0	216.86	90.0	215.0	130.15
24 Aylık Canlı Ağırlık, kg			500.0	570.0	535.0	295.0	465.0	407.25
Ergin Canlı Ağırlığı, kg					610.0	381.0	482.0	414.0
			Erkek					
			Min.		Max.		Ort.	
BESİ	Günlük Ağırlık Kazancı, g		494.10		908.0		754.7	
	Yem Değerlendirme, kg	Kesif						
		Kaba						
		Toplam						
		Kuru Madde					8.3	
Karkas Randımanı ,%			54.0		65.0		60.0	
DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ								
Sürü İç Güdüsü		İyidir.						
Analık İç Güdüsü		Çok iyidir.						
Otlama Yeteneği		Çok iyidir.						
Sağılabilme Yeteneği		Makineli sağım için uygun meme yapısına sahip (küçük meme başları) görülmemektedirler. Makineli sağıma alıştırılmaları oldukça zordur. Yavrusunun yanında olması sağımı kolaylaştırmaktadır.						
Sevk ve İdare Kolaylığı (Mizaç)		Sevk ve idaresi (özellikle tedavi işlemleri, nakil) oldukça güçtür.						
Diğer		Yabancılarla karşı tepkili davranışlar sergilerler.						
IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLERİ								
İrkin Özel Yetenekleri		Türkiye'nin en iri ve süt verimi en yüksek yerli ırkıdır. Güney Anadolu ve						

(Hastalıklara direnç, çevre şartlarına dayanıklılık)	Akdeniz'in sıcak iklimine adapte olmuştur. Kene ve kan parazitlerin meydana getirdiği hastalıklara dayanıklıdır. İlkel şartlarda (bakım ve beslemenin düzenli olmadığı) çok az sorunla yetiştirilebilirler. Uzun mesafeleri yürüyebilme yeteneğindedirler.				
Yetiştirme Koşullarının Özel Karakteristiği	Büyük bir kısmı ekstansif koşullarda küçük aile işletmeciliği şeklinde ilkel sayılabilecek bakım, besleme ve barındırma koşullarında yetiştirilir. Mera devresi bölgede yılın ¾'ünü, bazı yerlerde ise tamamını kapsar. Ahırda yemleme yalnız kış aylarında yapılmaktadır. Kışın sert geçtiği yerlerde (Şanlıurfa ve Gaziantep gibi) ahırlar genellikle taştan yapılmıştır. Kışın ılık geçtiği yerler de (Hatay, Adana gibi) ise ahırlar genellikle sazdan ve kerpiçten yapılmıştır.				
GENETİK ÖZELLİKLERİ					
Tipik Gen Markerleri (İşaretleyiciler)					
Major Genler					
Diğer	Sistem/lokus	Alel	Frekans, %		
			Min.	Max.	Ort.
	F-V	F			0.76
	F-V	V			0.24
	J	J			0.14
	J	İ			0.86
	L	L			0.41
	L	I			0.59
	M	M			0.01
	M	M			0.99
	Z	Z			0.83
	Z	Z			0.17
	R'-S	R'			0.41
	R'-S	S			0.59
	Hb	A			0.66
	Hb	B			0.34
	Hb	C			0.00
	Pa	A			0.43
	Pa	B			0.57
	Am-I	B			0.75
	Am-I	C			0.25
	Tf	A			0.17
	Tf	B			0.03
	Tf	D1			0.15
	Tf	D2			0.13
	Tf	E			0.45
	Tf	F			0.07
Gen çeşitliliği 0.78'dir. Her bir lokustaki ortalama alel sayısı 8.10, Zebu sığırı ile genetik (gen) benzerlik %30.5 ve Zebu sığırı alellerinin ise %15.6'sını taşımaktadır. Ancak, bunlarda Zebu melezlerinden farklı olarak cidago omurlarının dikensi çıkıntıları birbiriyle ayrı değildir.					
DİĞER ÖZELLİKLERİ					

İlkine döl tutma yaşı: Ort:788,2 gün, min:465 gün, max: 1014 gün.

Servis Periyodu: Ort:95,6 gün, min:15 gün, max: 384 gün.

EK 3

Türü		Sığır (<i>Bos taurus</i>).					
İrkı		Yerli Güney Sarısı.					
Uluslararası Adı		Native Southern Yellow.					
Yerel Adı/Adları		Yerli sarı,Çukurova, Dört Yol, Siverek.					
Yayılma Alanı		Mersin'den başlayarak Hatay'a ve Şanlıurfa'ya kadar olan illerde, başlıca Toros ve Amanos dağları ile Akdeniz arasında kalan bölgelerde ve kısmen bu dağların kuzey ve doğusunda yayılmıştır.					
Verim Yönü		Süt, Et.					
MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ							
Vücut Yapısı Genel Tanımı		Küçük yapılıdır. Sırt yüksekliği ölçü noktası cidagodan 1.07 cm kadar aşağıdadır. Sağrı yüksekliği cidagodan daha fazladır. Sırt hattı düzdür. Sırt hattı cidagodan itibaren kuyruk sokumuna kadar iki yana keskin bir şekilde iner. Bu nedenle vücut dar görünümlüdür. Cidago-sırt yükseklik farkı itibariyle Yerli Karaları, sağrı-kuyruk sokumu yükseklik farkı itibariyle de Doğu Anadolu Kırmızısı sığırlarını andırmaktadır					
RENK	Deri Rengi						
	Kıl Rengi	Kirli sarıdan kırmızı tarçini renge kadar değişmektedir. Göz etrafı, yüzün yan kısımları, boyun ve kürekler vücudun esas rengine nazaran koyucadır. Burun ucu siyaha kadar değişen koyu renkte, burun ve ağız etrafında vücuda nazaran hafif açık renkli, bazen kirli beyaz bir halka mevcuttur. Bacakların iç tarafları açık renklidir, kuyruk ucu püskülü genel olarak vücuda nazaran koyudur. Kılları kalın ve uzun olanlarda renk kirli sarı görünmektedir. Derisi ince, kılları kısa ve ince olanlarda renk daha parlaktır ve daha çok açık kırmızı renge rastlanır.					
	Tırnak Rengi	Siyahıdır.					
	Boynuz Rengi	Siyahımsı koyudur.					
	Buzağı Rengi						
BAŞ ÖZELLİKLERİ	Baş Yapısı						
	Boynuz Yapısı						
	Baş Ölçüleri, cm		Erkek			Dişi	
		Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.

		Uzunluk						43.13
		Genişlik						18.08
		Alın Uzun.						18.59
		Alın Geniş.						
		Yüz Uzun.						24.44
	Boynuz Ölçüleri, cm	Uzunluk						10.39
		Çevresi						10.58
		Dipler Arası Mesafe						11.62
	Kulak	Yapısı						
		Uzunluk, cm						17.55
		Genişlik, cm						11.89
	Göz Rengi							

ERGIN VUCUT ÖLÇÜLERİ	Cidago Yüksekliği, cm				93.0	120.0	107.02
	Sağrı Yüksekliği, cm				102.0	125.0	112.62
	Vücut Uzunluğu, cm				101.0	132.0	111.57
	Göğüs Çevresi, cm				125.0	162.0	143.73
	Göğüs Derinliği, cm				47.0	61.0	54.58
	Ön İncik Çevresi, cm				12.0	16.0	13.90
ÜREME ÖZELLİKLERİ VE YAŞAMA GÜCÜ							
		Min.			Mak.	Ort.	
İlkine Doğurma Yaşı, ay							

Doğum Kolaylığı						
Doğum Aralığı, ay						
Doğum Oranı, %						
Yaşama Gücü (Altı aya kadar), %						
VERİM ÖZELLİKLERİ						
Laktasyon Süresi, gün			158.0		235.0	
Laktasyon Dönemi Süt Verimi, kg			444.0		794.0	
Süt Yağı, %			3.0		4.1	
305 Günlük Süt Verimi, kg						
BÜYÜME ÖZELLİKLERİ						
			Erkek			Dişi
			Min.	Max.	Ort.	Min.
			Max.			Ort.
Doğum Ağırlığı, kg						
6 Aylık Canlı Ağırlık, kg						
12 Aylık Canlı Ağırlık, kg						
24 Aylık Canlı Ağırlık, kg						
Ergin Canlı Ağırlığı, kg						90.0
			Erkek			
			Min.		Max.	
					Ort.	
BESİ	Günlük Ağırlık Kazancı, g					
	Yem Değerlendirme, kg	Kesif				
		Kaba				
		Toplam				
		Kuru Madde				
Karkas Randımanı ,%						
DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ						
Sürü İç Güdüsü						
Analık İç Güdüsü						

Otlama Yeteneği					
Sağılabilme Yeteneği					
Sevk ve İdare Kolaylığı (Mizaç)					
Diğer					
IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLERİ					
İrkin Özel Yetenekleri (Hastalıklara direnç, çevre şartlarına dayanıklılık)					
Yetiştirme Koşullarının Özel Karakteristiği	Ekstansif koşullarda küçük aile işletmeciliği şeklinde ilkel sayılabilecek bakım, besleme ve barındırma koşullarında yetiştirilirler. Küçük yapıllı olmaları nedeniyle dağlık bölgelere daha iyi uyum sağlamışlardır. Yaygın olarak köy sürüleri şeklinde yetiştirilirler.				
GENETİK ÖZELLİKLERİ					
Tipik Gen Markerleri (İşaretleyiciler)					
Major Genler					
Diğer	Sistem/lokus	Alel	Frekans, %		
			Min.	Max.	Ort.
DİĞER ÖZELLİKLERİ					

EK 4

Türü	Sığır (<i>Bos taurus</i>).
İrki	Boz ırk.
Uluslararası Adı	Anatolian Grey, Turkish Grey.
Yerel Adı/Adları	Boz, Step Sığırı, Plevne Sığırı.
Yayılma Alanı	Trakya, Güney Marmara, Kuzey Ege ve Orta Anadolu'nun Batısı.
Verim Yönü	Et , süt.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ								
Vücut Yapısı Genel Tanımı		Beden sağlam yapılıdır. Sağrının kuyruk sokumuna yakın kısmı oldukça dardır, bu nedenle üstten bakıldığında üçgen şeklinde görünür. Erkeklerde vücut önden arkaya doğru daralır. Sağrı cidagoya göre daha yüksektir.						
RENK	Deri Rengi	Koyu gridir.						
	Kıl Rengi	Açık gümüşiden koyu kül rengine kadar değişir. Boğaların göz etrafında gözlük gibi koyu halka vardır. Boğalarda mermenin üst sınırında siyah bir halka vardır. Kulakların içi siyah kıllarla kaplıdır. İnekler boğalara göre daha açık renkli olurlar. Genellikle boyun, döş göğüs, omuzların alt kısımları ve bacaklar vücudun diğer yerlerine göre daha koyudur.						
	Tırnak Rengi	Siyahtır.						
	Boynuz Rengi	Dipleri sarımsı beyaz, uçları siyahtır.						
	Buzağı Rengi	Açık kahverengi doğar, büyüdükçe renk griye dönüşür.						
BAŞ ÖZELLİKLERİ	Baş Yapısı	Baş dar ve uzun, alın kareye yakın, yüz dikdörtgen şeklindedir.						
	Boynuz Yapısı	Dairesel kesitli, boğumsuzdur.						
	Baş Ölçüleri, cm		Erkek			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
		Uzunluk				35.0	56.0	45.38
		Genişlik				18.0	27.0	20.23
		Alın Uzun.						
		Alın Geniş.						
		Yüz Uzun.						
	Boynuz Ölçüleri, cm	Uzunluk				8.0	46.0	28.61
		Çevresi				10.0	24.0	15.35
		Dipler Arası Mesafe				11.00	21.0	12.43
	Kulak	Yapısı	Elips şeklinde, iri kulaklıdır.					
		Uzunluk, cm				15.0	22.0	18.95
		Genişlik, cm				9.5	17.0	13.99
	Göz Rengi	Siyahtır.						
VÜCUT ÖLÇÜLERİ	Cidago Yüksekliği, cm		122.0	130.0	126.0	103.0	136.0	117.98
	Sağrı Yüksekliği, cm		126.0	133.5	130.10	104.0	186.0	126.22
	Vücut Uzunluğu, cm		113.0	134.0	123.0	111.0	165.0	137.94

	Göğüs Çevresi, cm	182.0	191.0	186.80	112.0	195.0	165.89
	Göğüs Derinliği, cm	66.0	73.0	68.80	53.0	72.0	62.66
	Ön İncik Çevresi, cm				13.0	28.0	17.01
ÜREME ÖZELLİKLERİ VE YAŞAMA GÜCÜ							
		Min.		Mak.		Ort.	
	İlkine Doğurma Yaşı, ay					30-36	
	Doğum Kolaylığı	Genellikle kolay, yardımsız doğum yapabilmektedirler.					
	Doğum Aralığı, ay						
	Doğum Oranı, %			100.0		86.54	
	Yaşama Gücü (Altı aya kadar), %			100.0		99.0	
VERİM ÖZELLİKLERİ							
	Laktasyon Süresi, gün	78.0		350.0		220.13	
	Laktasyon Dönemi Süt Verimi, kg	157.0		2965.0		1095.63	
	Süt Yağı, %	2.5		6.12		3.93	
	305 Günlük Süt Verimi, kg						
BÜYÜME ÖZELLİKLERİ							
		Erkek			Dişi		
		Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort
	Doğum Ağırlığı, kg	13.0	37.0	24.04	13.0	29.0	22.37
	6 Aylık Canlı Ağırlık, kg	112.0	196.0	158.32	81.0	145.0	117.0
	12 Aylık Canlı Ağırlık, kg	160.0	370.0	291.99	140.0	190.0	167.0
	24 Aylık Canlı Ağırlık, kg	224.0	410.0	307.0	210.0	290.0	252.0
	Ergin Canlı Ağırlığı, kg	449.0	490.0	470.0	247.0	550.0	375.07
		Erkek					
		Min.		Max.		Ort.	
BESİ	Günlük Ağırlık Kazancı, g					1.062	
	Yem Değerlendirme,	Kesif					
		Kaba					

	kg	Toplam			
		Kuru Madde			
Karkas Randımanı ,%					57.39
DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ					
Sürü İç Güdüsü		Çok iyidir.			
Analık İç Güdüsü		Çok iyidir.			
Otlama Yeteneği		Çok iyidir.			
Sağılabilme Yeteneği		Sağıma alıştırılması çok güçtür. Buzağılarını görmeden sütlerini indirmezler.			
Sevk ve İdare Kolaylığı (Mizaç)		Asabi ve ürkek yapısından dolayı sevk ve idaresi zordur. Merada veya ahırda sadece alışkın olduğu bakıcılara güçlük çıkarmamaktadır. Yabancı kimseler tarafından yönetilmeleri zordur.			
Diğer		Hırçın ve saldırgan mizaçlı olup, yavrusunu ve mensubu olduğu sürüyü koruma içgüdüsü oldukça gelişmiş olup, sürüden herhangi bir yavru alınmaya çalışıldığında anasıyla birlikte tüm sürü saldırıya geçer. Tehlike sezdiklerinde sürü toplanarak daire şeklini alır ve savunma pozisyonuna geçer.			
IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLERİ					
İrkin Özel Yetenekleri (Hastalıklara direnç, çevre şartlarına dayanıklılık)		Ani yem değişikliklerine dayanıklıdırlar. Oldukça gelişmiş bir sindirim sistemine sahiptirler. Düşük kalitedeki yemleri değerlendirebilirler. Her türlü olumsuz doğa şartlarına ve yetersiz beslenmeye dayanıklıdırlar. Hastalık ve zararlılara karşı oldukça dayanıklıdırlar, hastalandıkları takdirde çok hızlı iyileşirler. Doğada hiçbir insan müdahalesi olmadan yaşama, beslenme ve üreme yeteneğine sahiptirler. Güçlü ve sert tırnaklara sahiptirler. İklima uyma kabiliyeti çok yüksektir.			
Yetiştirme Koşullarının Özel Karakteristiği		İrkin doğal yaşam alanları genelde dağlık bölgelerdeki orman içleri ve engebeli arazilerdir. Bu tür alanlarda hiçbir insan müdahalesi olmadan beslenip üreyebilmektedirler.			
GENETİK ÖZELLİKLERİ					
Tipik Gen Markerleri (İşaretleyiciler)					
Major Genler					
Diğer		Sistem/lokus	Alel	Frekans, %	
				Min.	Max.

	F-V	F			0.66
	F-V	V			0.34
	J	J			0.31
	J	İ			0.69
	L	L			0.27
	L	I			0.73
	M	M			0.00
	M	m			1.00
	Z	Z			0.56
	Z	z			0.44
	R'-S	R'			0.21
	R'-S	S'			0.79
	Hb	A			0.95
	Hb	B			0.04
	Hb	C			0.01
	Pa	A			0.32
	Pa	B			0.68
	Am-I	B			0.79
	Am-I	C			0.21
	Tf	A	0.21	0.43	
	Tf	B	0.02	0.05	
	Tf	D			0.27
	Tf	D1			0.32
	Tf	D2			0.27
	Tf	E			0.09
	Tf	F			0.06
Gen çeşitliliği 0.76'dır. Her bir lokustaki ortalama alel sayısı 8.15, Zebu sığırları ile genetik (gen) benzerlik % 20.7 ve Zebu sığırları alellerinin ise %10.4'ünü taşımaktadır.					
DİĞER ÖZELLİKLERİ					

EK 5

Türü		Sığır (<i>Bos taurus</i>).						
İrki		Doğu Anadolu Kırmızısı (DAK).						
Uluslararası Adı		Eastern Anatolian Red.						
Yerel Adı/Adları		Doğu Anadolu Kırmızısı.						
Yayılma Alanı		Doğu Anadolu Bölgesi.						
Verim Yönü		Süt, et ve iş gücü.						
MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ								
Vücut Yapısı Genel Tanımı		Sırtta ester çizgisi bulunmaz. Göğüs dardır. Belden sağrıya doğru yükselme, sağrıdan kuyruğa doğru alçalma görülür. Genellikle sağrı dar, keskin, sivri ve düşüktür. Vücudun arka tarafı ön tarafından daha yüksektir						
RENK	Deri Rengi	Kırmızıya yakın kirli sarıdır.						
	Kıl Rengi	Beden rengi düz veya koyu kırmızı (karın ve memede küçük beyaz lekeler olabilir) merme ve kulak kenarındaki kıllarda siyah pigmentler bulunabilir. Açık, normal ve koyu kırmızı renklerin oranı, sırasıyla %21-32, %40-45 ve % 28-34'tür. Kimi hayvanlarda başın bazı kısımları ile boyun, göğüs ve bacaklar daha koyudur. Bazı hayvanlarda tırnak ile derinin birleştiği 2-3 cm genişliğindeki bölgede siyah tüyler olabilir.						
	Tırnak Rengi	Koyu gri renktedir.						
	Boynuz Rengi	Gri, parlak, boynuz dipleri daha açık renkte ve boynuz uçlarına doğru renk siyahlaşmaktadır. Sedef renkli boynuzlara da sıkça rastlanır.						
	Buzağı Rengi	Kırmızıdır.						
BAŞ ÖZELLİKLERİ	Baş Yapısı	Narin, ince, uzun, gözler çıkıntılı, alın çukurdur. Merme siyah renklidir.						
	Boynuz Yapısı	Pürüzsüz, kesiti yuvarlak, dip kısmı kalın, uca doğru ahenkli bir şekilde inceliyor sivrileşmektedir. Genelde hilal şeklinde olmakla birlikte farklı şekilde boynuz yapıları olabilmektedir. Yanlara düz ve kısa, ileri doğru eğik olabileceği gibi zaman zaman kulak arkasına veya geriye doğru kıvrılmış boynuz şekillerine de rastlanabilmektedir.						
	Baş Ölçüleri, cm		Erkek			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
		Uzunluk	45.0	61.0	51.80	37.0	60.0	45.95
Genişlik		20.0	26.0	23.31	15.0	24.0	19.44	

		Alın Uzun.	22.0	26.0	24.72	17.0	25.0	21.69
		Alın Geniş.						
		Yüz Uzun.						
	Boynuz Ölçüleri, cm	Uzunluk	11.0	22.0	15.83	11.0	21.0	18.10
		Çevresi	14.0	21.0	17.35	12.0	15.5	13.72
		Dipler Arası Mesafe	13.0	15.0	13.85	8.0	14.0	12.68
	Kulak	Yapısı	Orta büyüklükte, düzgün şekilli ve incedir. Kulakların iç kısmındaki tüyler kırmızı renklidir.					
		Uzunluk, cm	16.0	20.0	17.26	15.0	19.0	17.48
		Genişlik, cm	11.0	15.0	12.64	10.0	14.0	12.09
	Göz Rengi	Siyahtır.						
ERGİN VUCUT ÖLÇÜLERİ	Cidago Yüksekliği, cm		110.0	132.0	117.91	87.0	130.0	108.7
	Sağrı Yüksekliği, cm		94.0	123.0	121.35	87.0	111.0	113.03
	Vücut Uzunluğu, cm		119.0	161.0	135.18	90.0	146.0	118.27
	Göğüs Çevresi, cm		146.0	204.0	168.94	111.0	193.0	148.6
	Göğüs Derinliği, cm		54.0	71.5	61.83	41.0	69.0	55.19
	Ön İncik Çevresi, cm		14.0	22.0	17.36	11.0	18.0	13.83
ÜREME ÖZELLİKLERİ VE YAŞAMA GÜCÜ								
			Min.		Mak.		Ort.	
İlkine Doğurma Yaşı, ay			17.97		60.0		35.97	
Doğum Kolaylığı			% 91.1 (yardımsız doğum)					
Doğum Aralığı, ay			9.5		50.0		14.0	
Doğum Oranı, %			73.11		98.3		86.78	
Yaşama Gücü (Altı aya kadar), %			81.18		100.0		89.54	
VERİM ÖZELLİKLERİ								
Laktasyon Süresi, gün			67.0		380.0		204.82	
Laktasyon Dönemi Süt Verimi, kg			250.0		2247.0		938.92	
Süt Yağı, %			2.71		6.75		3.45	

305 Günlük Süt Verimi, kg			395.0		1394.0		826.30	
BÜYÜME ÖZELLİKLERİ								
			Erkek			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort
Doğum Ağırlığı, kg			11.0	30.0	19.53	8.0	26.0	17.29
6 Aylık Canlı Ağırlık, kg			51.0	200.0	102.13	37.0	200.0	91.65
12 Aylık Canlı Ağırlık, kg			82.0	312.0	166.57	98.0	249.0	157.50
24 Aylık Canlı Ağırlık, kg			202.0	378.0	288.97	167.0	265.0	212.27
Ergin Canlı Ağırlığı, kg			272.0	625.0	392.19	175.0	492.0	322.31
			Erkek					
			Min.		Max.		Ort.	
BESİ	Günlük Ağırlık Kazancı, g		597.0		1156.0		846.13	
	Yem Değerlendirme, kg	Kesif	5.46		8.95		6.99	
		Kaba	0.52		0.54		0.53	
		Toplam	4.93		8.64		6.77	
		Kuru Madde	5.33		8.57		6.60	
Karkas Randımanı, %			51.76		60.8		57.69	
DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ								
Sürü İç Güdüsü		Çok iyidir. Sürüde en güçlü hayvan sürü lideri olur. Sürüde başta gider ve sürüyü korur.						
Analık İç Güdüsü		Çok iyidir.						
Otlama Yeteneği		Çok iyidir. Aşırı meyilli meralardan çok iyi yararlanırlar.						
Sağılabilme Yeteneği		Sağımları zordur, makinalı sağıma uygun değildir. Buzağılarını görmeden sütlerini indirmezler. Sağımcı ve bakıcı değişikliklerine kolay uyum sağlayamazlar.						
Sevk ve İdare Kolaylığı (Mizaç)		Sürü halinde merada yönetimleri kolaydır. Kapalı alanlarda hırçınlaşabilir.						
Diğer								
IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLERİ								
İrkin Özel Yetenekleri (Hastalıklara direnç, çevre şartlarına		Şap vb. salgın hastalıklara özellikle yaşlı hayvanlar çok dayanıklıdır. Uygun olmayan ahır şartlarına çok dayanıklıdır. Kalitesiz yemlerden istifade edebilme yetenekleri yüksektir.						

dayanıklılık)					
Yetiştirme Koşullarının Özel Karakteristiği	Doğu Anadolu Bölgesinde yüksek rakımlı alanlarda yetiştirilirler. Sert kış şartlarında, havalandırma, ısıtlandırma sıcaklık bakımından elverişli ve sıhhi olmayan ahırlarda, küçük işletmelerce bakılıp beslenirler. Mayıs ayından itibaren meraya ve yaylalara çıkarılırlar. Genellikle, yılın 6 ayını merada geçirirler.				
GENETİK ÖZELLİKLERİ					
Tipik Gen Markerleri (İşaretleyiciler)					
Major Genler					
Diğer	Sistem/lokus	Alel	Frekans,%		
			Min.	Max.	Ort.

	F-V	F			0.71
	F-V	V			0.29
	J	J			0.35
	J	İ			0.65
	L	L			0.19
	L	I			0.85
	M	M			0.00
	M	m			1.00
	Z	Z			0.66
	Z	z			0.34
	R'-S	R'			0.28
	R'-S	S'			0.72
	Hb	A			0.94
	Hb	B			0.06
	Hb	C			0.00
	Pa	A			0.30
	Pa	B			0.70
	Am-I	B			0.68
	Am-I	C			0.32
	Tf	A	0.20	0.23	
	Tf	B	0.04	0.05	
	Tf	D			0.41
	Tf	D1			0.31
	Tf	D2			0.20
	Tf	E	0.07	0.18	
	Tf	F	0.07	0.18	
	Tf	H			0.06
Gen çeşitliliği : 0.78'dir. Her bir lokustaki ortalama alel sayısı : 8.65, Zebu sığırı ile genetik (gen) benzerlik: % 33.5 ve Zebu sığırı alellerinin ise % 20.94'ünü taşımaktadır.					
DİĞER ÖZELLİKLERİ					

EK 6

Türü		Manda (<i>Bos bubalis</i>).
İrki		Anadolu Mandası.
Uluslararası Adı		Anatolian Water Buffalo.
Yerel Adı/Adları		Manda, Camız, Dombay, Camış, Kömüş.
Yayılma Alanı		Büyük çoğunluğu Karadeniz Bölgesinde olmak üzere, Türkiye'nin tüm bölgelerine yayılmıştır.
Verim Yönü		Süt, et ve iş gücü.
MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ		
Vücut Yapısı Genel Tanımı		Vücut kaba ve köşemsi yapılıdır. Karın hacimli ve yuvarlaktır. Cidago uzun ve geniştir. Sırt ile bel kısa ve geniş olup, bel bol kaslıdır. Omuzlar uzun, geniş ve bol kaslıdır. Sırttan bele doğru alçalma, sağrıya doğru tekrar yükselme görülür ve bu yükseliş sakrum kemiğinin ilk iki omuruna kadar devam eder. Sonra kuyruk sokumuna kadar bariz şekilde düşer. Kuyruk kuvvetli, uzun ve kıllıdır, ucu püsküllüdür. Eklemler kalın ve kuvvetlidir. İncikler sağlamdır. Bukagılıklar kısa, tırnaklar ve ayak tabanı geniştir.
RENK	Deri Rengi	Genel olarak siyah veya koyu gridir. Deri kalınlığı 6-8 mm civarında olup, kolay kıvrılmaz. Bazı mandalarda meme başlarının uç kısımları ile inguinal bölge, karın ve bacakların iç kısımları pembe veya açık gri renktedir. Merme siyahtır. Meme derisi oldukça incedir. Gerdan derisi fazla gelişmemiş olduğundan genellikle sarkık değildir. Gerdan bölgesi kondisyonu iyi mandalarda içi yağla dolu şişkin şekildedir.
	Kıl Rengi	Ergin mandalarda kıl örtüsü siyah veya koyu gridir. Bazı mandalarda, boynuz arası veya alında birkaç santimetreden 15-20 cm çapına kadar beyaz renkte kıllar bulunmaktadır. Ayrıca göz çevresi, kuyruk ucu ve inciklerin çevresinde benzer şekilde beyaz kıllar olabilir. Kıl örtüsü vücudun ön yarısında arka yarısına nazaran daha sıktır. Genel olarak kıl örtüsü seyrek; yaz mevsiminde kıllar daha da azalır. Malaklar doğduklarında siyahtır. Yaklaşık 3-6 aylık yaştan itibaren kıl rengi kırmızı-kahverengine dönmeye başlar. 10-12 aylık yaştan itibaren ise tekrar siyah veya koyu gri renge dönmeye başlar ve bu dönüşüm 24 aylık yaşta tamamlanır.
	Tırnak Rengi	Siyahtan açık gri renge kadar değişik tonlarda olabilir.
	Boynuz Rengi	Siyahtan açık gri renge kadar değişik tonlarda olabilir.
	Buzağı Rengi	Siyahtır.
ÖZELLİKLERİ	Baş Yapısı	Yüz, ağza doğru dar ve uzuncadır. Duvar kemiği (Os parietalis) kafatasının (Cranium) ön kısmına kadar uzanır. Başın üst kısmı iyi gelişmiştir ve alınla birlikte bu kısım yuvarlaktır.

T ÖL	Boynuz Yapısı	Orta uzunlukta veya kısaca, genç yaşlarda kalın üçgen ya da yamuk dörtgen şeklinde yanlarında baş parmakla basılmış gibi sıralı halka biçiminde çukurluklar ve kabartılar bulunur. Bunlar uca doğru azalarak yok olur. Bu yapı erkeklerde daha belirgindir. Dişilerde ise daha yuvarlakçadır. Hayvanın yaşlanması ve boynuzların aşınmasına bağlı olarak boynuzlar yuvarlaklaşır. Erkeklerde boynuzlar dişilere göre daha kısa ve kalındır. Genel olarak taban kısmı arkaya veya yana; uçları ise yukarıya, içeriye veya az olarak da arkaya veya yukarıya yönelmiştir.						
	Baş Ölçüleri, cm		Erkek			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
		Uzunluk	49.0	56.0	49.2	35.0	56.0	49.65
		Genişlik	24.0	27.0	25.5	16.0	23.0	18.38
		Alın Uzun.	23.0	27.0	25.0	17.0	28.0	21.57
		Alın Geniş.						
		Yüz Uzun.						
	Boynuz Ölçüleri, cm	Uzunluk			43.0	32.0	71.0	46.56
		Çevresi			33.0	18.0	26.0	21.97
		Dipler Arası Mesafe			20.0	15.0	27.0	20.36
	Kulak	Yapısı	Kulak geniş ve kalındır. Çoğu zaman yatay durumdadır. Kulağın dışındaki kıllar seyrek ve kısa olduğu halde, iç taraftaki kıllar uzun ve sıktır.					
		Uzunluk, cm			33.0	20.0	32.0	26.55
		Genişlik, cm			18.0	12.0	24.0	16.4
	Göz Rengi	Genel olarak siyah veya koyu kahverengidir. Açık göz rengine sahip bireylere de rastlanabilir.						
		Cidago Yüksekliği, cm	121.0	152.0	136.26	109.0	160.0	129.14
		Sağrı Yüksekliği, cm	122.0	150.0	134.47	107.0	148.0	128.35
		Vücut Uzunluğu, cm	125.0	162.0	144.0	109.0	163.0	136.14
		Göğüs Çevresi, cm	158.0	256.0	217.99	141.0	228.0	188.26
Göğüs Derinliği, cm		56.0	88.0	76.01	49.0	90.0	73.45	
Ön İncik Çevresi, cm		17.0	25.0	21.07	16.0	25.0	20.03	
ÜREME ÖZELLİKLERİ VE YAŞAMA GÜCÜ								

			Min.		Mak.		Ort.	
İlkine Doğurma Yaşı, ay			23.7		51.2		35.87	
Doğum Kolaylığı			% 99 yardımsız doğum yapabilir.					
Doğum Aralığı, ay			10.81		30.17		14.32	
Doğum Oranı, %								
Yaşama Gücü (Altı aya kadar), %							88.11	
VERİM ÖZELLİKLERİ								
Laktasyon Süresi, gün			112.0		449.0		232.83	
Laktasyon Dönemi Süt Verimi, kg			186.0		2403.0		925.33	
Süt Yağı, %			4.9		11.0		7.66	
305 Günlük Süt Verimi, kg							1230.75	
BÜYÜME ÖZELLİKLERİ								
			Erkek			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort
Doğum Ağırlığı, kg			15.0	43.0	30.19	17.0	42.0	27.73
6 Aylık Canlı Ağırlık, kg					100.91	93.0	129.0	100.18
12 Aylık Canlı Ağırlık, kg					166.46	123.0	235.0	167.22
24 Aylık Canlı Ağırlık, kg					224.0	280.0	440.0	299.0
Ergin Canlı Ağırlığı, kg						386.0	550.0	438.20
			Erkek					
			Min.		Max.		Ort.	
BESİ	Günlük Ağırlık Kazancı, g		360.0		906.0		564.5	
	Yem Değerlendirme, kg	Kesif						
		Kaba						
		Toplam						
		Kuru Madde	7.02		12.34		9.34	

Karkas Randımanı ,%	44.2	54.8	50.61
DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ			
Sürü İç Güdüsü	Çok iyidir.		
Analık İç Güdüsü	Çok iyidir. Başka malaklara da sahip çıkarlar ve tehlikelerden korumaya çalışırlar. Alistırıldıkları takdirde dört malağı aynı zamanda emzirebilirler.		
Otlama Yeteneği	Çok iyidir.		
Sağılabılme Yeteneği	İlk doğumunu yapan manda inekleri, laktasyonun başında hayvanların sağıma alışkın olmaması ve sütünü yavruya saklama eğilimi nedeniyle sağımı zor olmakla birlikte, kısa sürede sağıma alışırlar. Daha sonra alışık olduğu bakıcılarca sağıldıkları sürece, elle veya makine ile kolay bir şekilde sağılırlar.		
Sevk ve İdare Kolaylığı (Mizaç)	Merada veya ahırda, alışkın olduğu bakıcılara sevk ve idarede güçlük çıkarmamaktadır. Sürüden ayrılan bireysel hayvanların idaresi güçtür. Ayrıca yabancı kimseler tarafından yönetilmeleri de zordur.		
Diğer	Yemlerini sakın ve uzun bir sürede tüketirler. Otlarken birbirlerinden fazla uzaklaşmazlar. Yeterli ot buldukları sürece otlama alanını sıklıkla değıştirmmezler. Ahırda uzun süre bağı kaldıklarında birbirlerinin kıllarını kopararak neredeyse vücutlarının tamamını kılsız bırakırlar. Dişilerde kızgınlık belirtileri, sığırlar kadar belirgin değildir. Bazen çara akıntısı ve birbirlerinin üzerine aşma belirtileri görülebilir. Manda boğalarında çiftleşme isteği sığır boğalarındaki kadar şiddetli değildir. Ancak belli aralıklarla sürüdeki dişileri koklamak suretiyle kontrol ederek, kızgınlığını açıkça göstermeyen mandaları dahi kolayca ayırt eder. Boğa, alt çenesini dişinin sakrum kemiği üzerine dayayarak, saatlerce (1-6 saat) dişi çiftleşmeye hazır oluncaya kadar onun peşinden ayrılmaz. Sürüye yeni katılan bireyler, diğerleriyle üstünlük mücadelesine girerler. Bu mücadele erkeklerde ölümcül olacak kadar şiddetli olabilir. Ancak boğa bulunmayan bir sürüye erkek katıldığında sürünün dişi bireyleri hemen yaklaşarak onu koklarlar ve bazıları onunla üstünlük mücadelesine girerler. İri dişiler erkeğe üstünlüklerini kabul ettirerek onu kovalarlar. Ancak zaman içinde bu dişilerin dahi, boğayı kabullendikleri ve ondan çekinmeye başladıkları görülür. Bakıcılarına karşı itaatkardırlar. Onun kendilerine dokunmasına izin verirler. Aç ve susuz olduklarını hep birlikte başlarını yukarıya kaldırmak suretiyle bakıcılarına yaklaşırlar veya mandalara özgü ses çıkarırlar. Doğum yapan mandalar bakıcıları dışında kimsenin yavrusuna yaklaşmasına müsaade etmez. Sağımda, sütün indirilme süresi sığırdan daha fazladır (ortalama 4-5 dakika). Yem konusunda seçici değillerdir. Saz, kamış, sap, kuru ot, yonca, fiğ gibi kaba yemleri daha severek yerler. Silağı yapılmış kaba yemleri de sorunsuz yerler.		
IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLERİ			
İrkin Özel Yetenekleri (Hastalıklara direnç, çevre şartlarına dayanıklılık)	Ani yem değışikliklerine dayanıklıdırlar.Şap hastalığına dayanıklıdırlar. Belirtiler sığırlardaki kadar şiddetli değildir. Kan parazitleri (protozoon hastalıkları) nin yol açtığı hastalıklara direnç gösterirler. Çoğunlukla klinik belirtileri görülmez. Sığırdan görülen nokra sineği, manda derisi üzerine yumurtalarını bırakabilir, ancak deriyi delse bile deri altında göç edemediğinden dolayı mandaya zarar veremez. Prolapsus vagina ve uteri'		

	ye eğilimleri sığırdan daha fazladır. Hastalıklara çok dirençlidirler.				
Yetiştirme Koşullarının Özel Karakteristiği	0° C’ nin altında ve 30° C’ nin üzerindeki sıcaklıklardan etkilenirler. Sıcakta suya girme ya da çamurda yuvarlanma ihtiyacı duyarlar. Sulak, bataklık ve nemli bölgeleri severler. Saz, kamış ile sulak alanlardaki otlar tükettikleri başlıca kaba yemlerdir.				
GENETİK ÖZELLİKLERİ					
Tipik Gen Markerleri (İşaretleyiciler)					
Major Genler					
Diğer	Sistem/lokus	Alel	Frekans, %		
			Min.	Max.	Ort.
	Hb	A	0.333	0.500	
	Hb	B	0.500	0.667	
	Tf	A	0.164	0.180	
	Tf	D	0.793	0.810	
	Tf	E	0.002	0.003	
	Tf	B	0.000	1.000	
	Tf	C	0.500	1.000	
DİĞER ÖZELLİKLERİ					
Rasyondaki protein yetersizliğine olan dirençleri, enerji yetersizliğine göre daha fazladır. Yetersiz enerji, mandaların metabolizmalarını bozarak zayıflamalarına ve ölmelerine neden olur. Soğğun şiddetli olduğu günlerde kuyruk uçları donarak 15-20 cm’ lik kısmı nekroze olur ve düşer. Myasis’e neden olan Wohlfartia magnifica parazitinin sadece Türkiye’deki mandalar üzerinde görüldüğü bildirilmiştir.					

EK 7

Türü	Koyun (<i>Ovis aries</i>).
İrkı	Anadolu İvesisi.
Uluslararası Adı	Awassi.
Yerel Adı/ Adları	İvesi.
Yayılma Alanı	Güneydoğu Anadolu Bölgesi olmakla birlikte tüm bölgelerde yetiştirilebilir.
Verim Yönü	Kombine, süt verimi önceliklidir.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ								
Vücut Yapısı Genel Tanımı			Vücut orta yapılıdır. Süt tipine uygun, ince fakat sağlam kemik yapısına sahiptir. Yağlı kuyrukludur.					
Vücut Örtü Rengi			Genel olarak baş, kirli sarı ve kahverengi (sarıbaş), siyah (siyahbaş), tam beyaz olmak üzere üç ayrı tip arz etmektedir. Çoğunlukla alın kısmında beyazlık (akıtma) vardır. Kulak ve burunda kahverengi lekeler bulunur. Vucüt beyaz-kremdir. Ergin koyunlarda baş rengine uygun olmak üzere ayaklarda pigmentasyon vardır.					
Deri Rengi			Pigmentasyonsuzdur.					
BAŞ ÖZELLİKLERİ	Baş Yapısı		Uzun ve dardır. Çoğunlukla alın düz, burun üzeri öne büküktür. Bazı koyunlar hotozludur.					
	Boynuzluluk ve Yapısı	Erkek	Boynuzludur. Boynuzlar geriye ve aşağıya doğru kıvrımlıdır. Boynuz uzunluğu ort.:40-60 cm'dir. Büyük helozoni boynuzlu olanlar (%75) bulunduğu gibi, kısa yarım ay şeklinde boynuzlu (%15) ve tamamen boynuzsuz olanlar da (%10) vardır.					
		Dişi	Boynuzsuzdur. Küçük ve büyük boynuzlu olanlarla, koç boynuzlulara da rastlanır. Boynuzluluk oranı %10'dur.					
			Erkek			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
	Baş Ölçüleri, cm	Genişlik	11.0	14.0	11.86	10.0	13.0	11.83
		Uzunluk	18.0	28.0	22.83	16.0	25.0	20.85
		Alın Uzun.	8.0	13.0	9.97	8.0	12.0	9.78
	Kulak	Yapısı	Sarkıktır.					
		Uzun., cm	15.0	18.0	15.97	8.0	20.0	16.54
		Genişlik, cm	7.0	9.0	8.17	6.5	10.0	8.56
	Küpe Sakal							
ÖLÇÜ	Sağrı Yük., cm		58.0	77.9	66.91	57.0	70.0	65.03
	Cidago Yük., cm		56.0	77.9	65.91	56.0	75.0	65.16

Sırt Yük., cm		58.0	77.9	67.60	55.0	70.0	64.13
Göğüs Derinliği, cm		26.0	43.9	27.53	26.0	36.0	30.66
Göğüs Çevresi, cm		74.0	109.9	87.45	74.0	99.9	88.04
Ön İncik Çevresi, cm		7.0	11.0	8.83	7.0	10.0	8.10
Kürekler Arkası Göğüs Genişliği, cm		16.0	25.0	19.00	14.0	24.0	18.98
Vücut Uzunluğu ,cm		54.0	68.0	59.10	54.0	68.0	62.18
Sağrı Ölçüleri, cm	Ön Sağrı Genişliği	13.0	21.0	15.95	14.0	20.0	16.38
	Orta Sağrı Genişliği	15.0	21.0	17.62	15.0	20.0	18.63
	Arka Sağrı Genişliği	11.0	17.0	12.77	11.0	17.0	13.36
But Çevresi, cm							
Kuyruk Yapısı ve Ağırlığı, kg		İki parçalıdır. En altta tepsi gibi yuvarlak, yağlı kısım bulunur. Onun üzerinde de yağsız bir parça yer almıştır. Kuyruk tarsus mafsala kadar uzar. Kuyruk üzerinde alttan başlayıp orta kısma kadar uzayan bir oyukluk (mizabe) vardır. Bu oyukluk tamamen çıplak ve oluk şeklindedir, oyukluk kuyruk ortasında biter ve orada 4-5 cm boyunda çok küçük bir kuyruk ucu meydana gelir. Koyunlar kırkıldığı zaman bu oyukluk gayet net olarak görülür, kırılmadığı zaman, oyukluk yapağının üstünden, uzunca bir çukurluk şeklinde fark edilir. Mizabe en önemli ırk ırasıdır.					
Meme Yapısı		Büyük, bezel karakterde ve bol süt verimine elverişli olup, meme ve meme başı yapıları oldukça değişkendir. Bazı hayvanlarda meme başları oldukça küçük aşağı veya dışa doğru yönelmiştir. Bazı hayvanlarda da meme başları uzun, meme aşağıya doğru sarkmış ve tarsus eklemine kadar uzamıştır. Meme başı uzunlukları sağımdan önce 2.3-6.6 cm ortalama 3.95 cm kadardır. Genellikle açık renklidir, pek çok hayvanda memede koyu büyük lekeler bulunur.					
Bacak Yapısı		Uzun ve sağlamdır,uzun yürüyüşlere uygundur.					

Tırnak Yapısı		Sağlamdır.			
ÜREME ÖZELLİKLERİ VE YAŞAMA GÜCÜ					
		Min.	Max.	Ort.	
Çiftleşme Mevsimi ve Uzunluğu, gün		155.0	255.0	165.0	
Doğum Oranı (doğuran koyun / koç altı koyun), %		72.4	100.0	86.97	
Döl Verimi (doğan kuzu / doğuran koyun)		1.0	1.47	1.14	
Yaşam a Gücü, %	Sütten Kesime Kadar		100.0	97.79	
	Damızlık çağa kadar				
VERİM ÖZELLİKLERİ					
SÜT			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.
	Laktasyon Dönemi Süt Verimi, kg		21.50	469.2	172.41
	Sağım Dönemi Süt verimi, kg		24.30	300.0	69.53
	Laktasyon Süresi, gün		48.0	249.0	184.46
	Sağım Süresi, gün		15.0	110.0	58.82
YAPAĞI	Yapağı Tipi	Kaba karışıktır.			
	Kırlı Gömlek Ağırlığı, kg		1.03	5.05	2.55
	Randımanı, %				61.2
	İncelik, mikron		34.92	54.66	35.08
	Uzunluk (lüle), cm		23.0	9.0	14.69
	Birörneklilik				
BÜYÜME ÖZELLİKLERİ					
		Erkek		Dişi	

			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
Doğum Ağırlığı, kg			1.30	5.6	4.61	2.0	5.47	4.38
Sütten Kesim Yaşı, gün			Ort.: 60.0					
Sütten Kesim Canlı Ağ., kg			9.10	33.89	18.64	8.10	32.90	17.86
Ergenlik Çağı	Yaş, gün							
	Ağırlık, kg							
İlkin Damızlıkta Kullanma	Yaş, gün							
	Ağırlık, kg							
Ergin Canlı Ağırlığı, kg					74.38	30.0	83.0	50.2
			Erkek					
			Min.		Max.		Ort.	
BESİ	Günlük Ağırlık Kazancı, g		189.0		387.1		264.41	
	Yem Değerlendirme,kg	Kesif					4.6	
		Kaba					0.3	
KARKAS ÖZELLİKLERİ	Karkas Ağırlığı, kg	Sıcak					21.29	
		Soğuk					20.92	
	Karkas Randımanı , %	Sıcak					49.35	
		Soğuk					48.76	
	But Oranı, %							
	Kol Oranı, %							
	Sırt Bel Oranı, %							
	Kuyruk Ağırlığı, kg		1.1		6.0		2.91	
	Et Oranı, %						54.08	
	Kemik Oranı, %						22.11	

	Yağ Oranı, %			22.67
POST/DERİ	Post Ağırlığı, kg			
	Deri Özellikleri	İnce ve elastiktir.		
DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ				
Sürü İçgüdüğü		İyidir.		
Analık İçgüdüğü		Çok iyidir.		
Yürüme Yeteneği		Çok iyidir. Uzun mesafelere yürür.		
Otlama Yeteneği		Çok iyidir. Yetersiz meralardan yararlanabilir		
Sağılabılme Yeteneği		Çok iyidir.		
Sevk ve İdare Kolaylığı (Mizaç)		Büyük sürüler halinde idare edilebilirler.		
IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER				
İrkin Özel Yetenekleri (Hastalıklara direnç, çevre şartlarına dayanıklılık)		Sıcağa, soğuğa, yetersiz beslenme koşullarına ve hastalıklara (özellikle kan parazitlerine) dayanıklıdır. Ekstansif koşullara uygundur. Diğer sütçü ırklara göre farklı çevre koşullarına adaptasyon kabiliyeti yüksektir. Kuzular ve burmalar hızlı gelişir.		
Yetiştirilme Koşullarının Özel Karakteristiği(Barınma koşulları)		Göçer sistem içinde yetiştirilir.		
GENETİK ÖZELLİKLERİ				
Genetik Uzaklık				
Kromozom Anormallikleri				
Tipik Gen Markerleri (İşaretleyiciler)				
Major Genler				

Diğer	
<i>DİĞER ÖZELLİKLERİ</i>	

EK 8

Türü			Koyun (<i>Ovis Aries</i>).					
İrkı			Sakız.					
Uluslararası Adı			Sakız, Chios.					
Yerel Adı/ Adları			Sakız, Çeşme.					
Yayılma Alanı			Çeşme, Karaburun, İzmir, Aydın, Söke, Marmara ve Ege sahilleri.					
Verim Yönü			Süt, yüksek döl verimi.					
MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ								
Vücut Yapısı Genel Tanımı			Vücut iri, dar ve bacaklar uzundur. Baş, bacaklar ve karın altı yapağısızdır.					
Vücut Örtü Rengi			Beyazdır. Göz, ağız , burun ucu, kulak ve ayaklarda siyah lekeler vardır. Yapağı örtüsü içinde bazen tek ve bazen küçük kümeler halinde siyah veya kahverengi kıllara rastlanmaktadır. Diz ve dirseklerde siyah nişaneler bulunur.					
Deri Rengi			Beyaz, ancak küçük lekeler vardır.					
BAŞ ÖZELLİKLERİ	Baş Yapısı		Yapağısızdır.					
	Boynuzluluk ve Yapısı	Erkek	Kuvvetli spiral boynuzludur.					
		Dişi	Boynuzsuzdur.					
			Erkek			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
	Baş Ölçüleri, cm	Genişlik				10.0	15.0	11.61
		Uzunluk				17.0	25.9	21.11
		Alın Uzun.						

	Kulak	Yapısı	Genellikle yarısı siyahtır.					
		Uzun., cm				12.0	18.0	14.77
		Genişlik, cm				7.0	9.0	8.07
	Küpe Sakal							
VÜCUT ÖLÇÜLERİ	Sağrı Yük., cm					64.0	83.9	73.03
	Cidago Yük., cm					63.0	85.9	73.39
	Sırt Yük., cm					65.0	83.9	71.93
	Göğüs Derinliği, cm					26.0	39.9	32.34
	Göğüs Çevresi, cm					79.0	105.9	91.13
	Ön İncik Çevresi, cm					6.5	9.0	7.38
	Kürekler Arkası Göğüs Genişliği, cm					16.0	27.9	22.71
	Vücut Uzunluğu ,cm					62.0	81.9	72.22
	Sağrı Ölçüleri, cm	Ön Sağrı Genişliği				13.0	21.0	16.69
		Orta Sağrı Genişliği				14.0	24.0	19.36
		Arka Sağrı Genişliği				11.0	28.0	19.06
	But Çevresi, cm							
Kuyruk Yapısı ve Ağırlığı, kg			Üçgen görünümlü, genellikle ince, yağsız, uzundur. Kuyruk dipte biraz daha yağlıdır. Yağ miktarının artması saf olmadığına işaret sayılabilir. Kuyruk uzunluğu min.:22.0, max.:53.9 ve ort.:40.96 cm'dir.					
Meme Yapısı			Bezel yapıdadır. Bol süt verimine uygun, geniş, sarkık ve meme uçları genellikle iridir. Sağılınca pörsük, içi süt ile dolunca şişkindir . İkiden fazla meme başı bulunur.					
Bacak Yapısı			Zayıf ve uzundur.					

Tırnak Yapısı		Tırnak üzerinde siyah nişaneler vardır.			
ÜREME ÖZELLİKLERİ VE YAŞAMA GÜCÜ					
		Min.	Max.	Ort.	
Çiftleşme Mevsimi ve Uzunluğu, gün				116.3	
Doğum Oranı (doğuran koyun / koç altı koyun), %					
Döl Verimi (doğan kuzu / doğuran koyun)		1.0	6.0	2.0	
Yaşam a Gücü, %	Sütten Kesime Kadar			93.17	
	Damızlık çağa kadar				
VERİM ÖZELLİKLERİ					
SÜT			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.
	Laktasyon Dönemi Süt Verimi, kg		25.91	394.16	163.35
	Sağım Dönemi Süt verimi, kg				58.73
	Laktasyon Süresi, gün		67.0	256.0	192.99
	Sağım Süresi, gün				131.0
YAPAĞI	Yapağı Tipi	Kaba karışıktır.			
	Kırlı Gömlek Ağırlığı, kg		0.6	3.2	1.87
	Randımanı, %				50-70
	İncelik, mikron		23.99	39.5	28.44
	Uzunluk (lüle), cm		6.5	20.5	10.88
	Birörneklilik				
BÜYÜME ÖZELLİKLERİ					
		Erkek	Dişi		

			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
Doğum Ağırlığı, kg			1.5	5.5	3.24	1.65	5.0	3.03
Sütten Kesim Yaşı, gün			Ort.: 60-105					
Sütten Kesim Canlı Ağ., kg			6.1	31.0	19.91	7.0	31.0	19.84
Ergenlik Çağı	Yaş, gün		Ort.: 217.0					
	Ağırlık, kg							33.5
İlkine Damızlıkta Kullanma	Yaş, gün							
	Ağırlık, kg							
Ergin Canlı Ağırlığı, kg					50-90	26.5	59.5	49.85
			Erkek					
			Min.		Max.		Ort.	
BESİ	Günlük Ağırlık Kazancı, g						241.9	
	Yem Değerlendir me,kg	Kesif					4.56	

		Kaba			
KARKAS ÖZELLİKLERİ	Karkas Ağırlığı, kg	Sıcak			17.32
		Soğuk			
	Karkas Randımanı , %	Sıcak			48.34
		Soğuk			47.24
	But Oranı, %				
	Kol Oranı, %				
	Sırt Bel Oranı, %				
	Kuyruk Ağırlığı, kg				
	Et Oranı, %				
	Kemik Oranı, %				
	Yağ Oranı, %				
	POST/DERİ	Post Ağırlığı, kg			
Deri Özellikleri					
DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ					
Sürü İçgüdüsü					
Analık İçgüdüsü					
Yürüme Yeteneği			İyi değildir.		
Otlama Yeteneği			Çok iyi değildir.		
Sağılabılme Yeteneği			İyidir.		
Sevk ve İdare Kolaylığı (Mizaç)					

<i>IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLERİ</i>	
İrkin Özel Yetenekleri (Hastalıklara direnç, çevre şartlarına dayanıklılık)	Döl ve süt verimi yüksektir, adaptasyon kabiliyeti düşüktür.
Yetiştirilme Koşullarının Özel Karakteristiği (Barınma koşulları)	Daha çok küçük aile işletmelerinde 3-5 başlık sürü halinde yetiştirilir.
<i>GENETİK ÖZELLİKLERİ</i>	
Genetik Uzaklık	
Kromozom Anormallikleri	
Tipik Gen Markerleri (İşaretleyiciler)	
Major Genler	
Diğer	Kan grupları HbAA, HbAB, HbBB. Döl veriminin kalıtım derecesi 0.05-0.07 arasında değişir.
<i>DİĞER ÖZELLİKLERİ</i>	

EK 9

Türü	Koyun (<i>Ovis aries</i>).
İrki	Gökçeada (İmroz).
Uluslararası Adı	İmroz.
Yerel Adı/ Adları	Gökçeada, İmroz.
Yayıma Alanı	Gökçeada, Çanakkale, Kuzey Batı Anadolu.
Verim Yönü	Kombine, süt verimi önceliklidir.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ								
Vücut Yapısı Genel Tanımı			Küçük yapılıdır.					
Vücut Örtü Rengi			Beyaz, ağız ve göz civarı siyahtır. Kulaklarda, başta, bacaklarda ve ayak uçlarında siyah lekeler görülebilir.					
Deri Rengi								
BAŞ ÖZELLİKLERİ	Baş Yapısı		Orta büyüklükte ve uzundur.					
	Boynuzluluk ve Yapısı	Erkek	Boynuzluluk oranı % 90 olup, boynuzlar kalın, uzun ve öne doğru yönlenmiştir.					
		Dişi	Boynuzsuzdur.					
			Erkek			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
	Baş Ölçüleri, cm	Genişlik				11.0	14.0	12.21
		Uzunluk				18.0	23.0	21.51
		Alın Uzun.						
	Kulak	Yapısı						
		Uzun., cm				10.0	17.0	12.42
		Genişlik, cm				5.0	8.0	6.79
	Küpe Sakal							
VÜCUT ÖLÇÜLERİ	Sağrı Yük., cm					52.0	72.0	61.91
	Cidago Yük., cm					56.0	68.0	60.82
	Sırt Yük., cm					54.0	68.0	59.97
	Göğüs Derinliği, cm					26.0	33.0	29.15
	Göğüs Çevresi, cm					77.0	91.0	84.79
	Ön İncik Çevresi, cm					6.5	8.5	7.43
	Kürekler Arkası Göğüs Genişliği, cm							

	Vücut Uzunluğu ,cm					58.0	70.0	63.38
	Sağrı Ölçüleri, cm	Ön Sağrı Genişliği				15.0	22.0	18.0
		Orta Sağrı Genişliği				16.0	26.0	20.88
		Arka Sağrı Genişliği				20.0	27.0	23.75
	But Çevresi, cm							
Kuyruk Yapısı ve Ağırlığı, kg			Yağsız, ince ve uzundur. Min.:24.0, max.:39.0, ort. 31.76cm uzunluktadır.					
Meme Yapısı			Gelişmiştir, sütçülük özelliklerine sahiptir.					
Bacak Yapısı								
Tırnak Yapısı								
ÜREME ÖZELLİKLERİ VE YAŞAMA GÜCÜ								
			Min.		Max.		Ort.	
Çiftleşme Mevsimi ve Uzunluğu, gün								
Doğum Oranı (doğuran koyun / koç altı koyun), %								
Döl Verimi (doğan kuzu / doğuran koyun)			1.0		2.0		1.23	
Yaşam a Gücü, %	Sütten Kesime Kadar						98.17	
	Damızlık çağa kadar							
VERİM ÖZELLİKLERİ								
SÜT						Dişi		
						Min.	Max.	Ort.
	Laktasyon Dönemi Süt Verimi, kg					27.0	187.2	120.39
	Sağım Dönemi Süt verimi, kg							80.77

		Laktasyon Süresi, gün	60.0		237.4	204.33	
		Sağım Süresi, gün				171.0	
YAPAĞI	Yapağı Tipi		Uzun ve düzdür. Kaba yapağısı, halı ve keçe imalatına uygundur.				
	Kirli Gömlek Ağırlığı, kg			1.1	3.0	2.24	
	Randımanı, %					60-70	
	İncelik, mikron			29.5	41.0	35.35	
	Uzunluk (lüle), cm					23.35	
	Birörneklilik						
BÜYÜME ÖZELLİKLERİ							
		Erkek			Dişi		
		Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
Doğum Ağırlığı, kg				3.81	2.75	4.8	3.71
Sütten Kesim Yaşı, gün		Ort.: 60 – 90					
Sütten Kesim Canlı Ağ., kg				19.6			17.8
Ergenlik Çağı	Yaş, gün						
	Ağırlık, kg						
İlkine Damızlıkta Kullanma	Yaş, gün						
	Ağırlık, kg						
Ergin Canlı Ağırlığı, kg				50-60	33.0	52.0	45.27
		Erkek					
		Min.		Max.		Ort.	
BESİ	Günlük Ağırlık Kazancı, g						190.48
	Yem Değerlendirme,kg	Kesif					
		Kaba					

KARKAS ÖZELLİKLERİ	Karkas Ağırlığı, kg	Sıcak			15.44
		Soğuk			15.06
	Karkas Randımanı , %	Sıcak			46.32
		Soğuk			45.18
	But Oranı, %				
	Kol Oranı, %				
	Sırt Bel Oranı, %				
	Kuyruk Ağırlığı, kg				
	Et Oranı, %				
	Kemik Oranı, %				
	Yağ Oranı, %				
	POST/DERİ	Post Ağırlığı, kg		3.06	
Deri Özellikleri					
DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ					
Sürü İçgüdüğü					
Analık İçgüdüğü					
Yürüme Yeteneği					
Otlama Yeteneği					
Sağılabılme Yeteneği					
Sevk ve İdare Kolaylığı (Mizaç)					
IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLERİ					
İrkin Özel Yetenekleri (Hastalıklara direnç, çevre şartlarına dayanıklılık)		Yaşama gücü yüksektir. Canlı ağırlığına göre süt verimi yüksektir.			

Yetiştirilme Koşullarının Özel Karakteristiği(Barınma koşulları)	Çobansız sürü serbest olarak otlar.
GENETİK ÖZELLİKLERİ	
Genetik Uzaklık	
Kromozom Anormallikleri	
Tipik Gen Markerleri (İşaretleyiciler)	
Major Genler	
Diğer	Kan grupları HbAA, HbAB, HbBB.
DİĞER ÖZELLİKLERİ	

EK 10

Türü	Koyun (<i>Ovis aries</i>).
İrki	Karacabey Merinosu.
Uluslararası Adı	Karacabey Merino.
Yerel Adı/Adları	Karacabey Merinosu, Türk Merinosu.
Yayıma Alanı	Marmara Bölgesi, ağırlıklı olarak Güney Marmara.
Verim Yönü	Yapağı ırkıdır, et verimi öncelikli olarak yetiştirilmektedir.
MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ	
Vücut Yapısı Genel Tanımı	Vücut geniş, derin, yuvarlak yapılı, orta uzunlukta, sırt düzgün ve geniş, sağrı geniş ve az düşük, bacaklar orta uzunlukta ve iriliktir. Butlar dolgun ve etli, yapağı birörnek ve incedir. Başın yüz kısmı ile bacak uçları çıplaktır.
Vücut Örtü Rengi	Beyazdır.

Deri Rengi								
BAŞ ÖZELLİKLERİ	Baş Yapısı		Başın yüz kısmı çıplaktır. Baş uzunluğu ve genişliği orta derecede, boyun kısa ve kalındır.					
	Boynuzluluk ve Yapısı	Erkek	Nadiren (%10-15) boynuzludur.					
		Dişi	Boynuzsuzdur.					
			Erkek			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
	Baş Ölçüleri, cm	Genişlik						
		Uzunluk						
		Alın Uzun.						
	Kulak	Yapısı	Yatay ve geniştir.					
		Uzun., cm						
Genişlik, cm								
Küpe Sakal								
VÜCUT ÖLÇÜLERİ	Sağrı Yük., cm							
	Cidago Yük., cm							
	Sırt Yük., cm							
	Göğüs Derinliği, cm							
	Göğüs Çevresi, cm							
	Ön İncik Çevresi, cm							
	Kürekler Arkası Göğüs Genişliği, cm							
	Vücut Uzunluğu ,cm							
	Sağrı Ölçüleri, cm	Ön Sağrı Genişliği						
		Orta Sağrı Genişliği						

		Arka Sağrı Genişliği						
	But Çevresi, cm							
Kuyruk Yapısı ve Ağırlığı, kg			Yağsız, ince ve uzunludur.					
Meme Yapısı								
Bacak Yapısı			Bacaklar orta uzunlukta ve iriliktir.					
Tırnak Yapısı								
ÜREME ÖZELLİKLERİ VE YAŞAMA GÜCÜ								
			Min.		Max.		Ort.	
Çiftleşme Mevsimi ve Uzunluğu, gün								
Doğum Oranı (doğuran koyun / koç altı koyun), %					100.0		81.29	
Döl Verimi (doğan kuzu / doğuran koyun)			1.0				1.36	
Yaşam a Gücü, %	Sütten Kesime Kadar				100.0		94.13	
	Damızlık çağa kadar							
VERİM ÖZELLİKLERİ								
SÜT					Dişi			
					Min.	Max.	Ort.	
	Laktasyon Dönemi Süt Verimi, kg						78.99	
	Sağım Dönemi Süt verimi, kg							
	Laktasyon Süresi, gün						140.38	
	Sağım Süresi, gün							
YAPAĞI	Yapağı Tipi		İnce, birörnek, tekstile uygundur.					
	Kirli Gömlek Ağırlığı, kg				2.1	6.24	3.6	

	Randımanı, %			36.5	67.8	48.82	
	İncelik, mikron			12.52	28.52	22.11	
	Uzunluk (lüle), cm			4.4	11.40	7.41	
	Birörneklilik		Birörnektir.				
BÜYÜME ÖZELLİKLERİ							
		Erkek			Dişi		
		Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
Doğum Ağırlığı, kg		4.32	4.92	4.46	4.07	4.65	4.31
Sütten Kesim Yaşı, gün		Ort.: 60 – 120					
Sütten Kesim Canlı Ağ., kg				27.83			25.47
Ergenlik Çağı	Yaş, gün						
	Ağırlık, kg						
İlkine Damızlıkta Kullanma	Yaş, gün						
	Ağırlık, kg						
Ergin Canlı Ağırlığı, kg				60.87	34.0	68.03	59.26
		Erkek					
		Min.		Max.		Ort.	
BESİ	Günlük Ağırlık Kazancı, g						321.8
	Yem Değerlendirme,kg	Kesif					4.17
		Kaba					
KARKAS ÖZELLİKLERİ	Karkas Ağırlığı, Kg	Sıcak					19.25
		Soğuk					18.78
	Karkas Randımanı , %	Sıcak					50.66
		Soğuk					49.36

	But Oranı, %			33.92
	Kol Oranı, %			
	Sırt Bel Oranı, %			
	Kuyruk Ağırlığı, kg			
	Et Oranı, %			55.12
	Kemik Oranı, %			19.47
	Yağ Oranı, %			21.93
POST/DERİ	Post Ağırlığı, kg	Ort.: 4.2 - 5.65		
	Deri Özellikleri	Ağırlığı 2.97 kg'dır.		
DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ				
Sürü İçgüdüğü				
Analık İçgüdüğü				
Yürüme Yeteneği				
Otlama Yeteneği				
Sağılabılme Yeteneği				
Sevk ve İdare Kolaylığı (Mizaç)				
IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLERİ				
İrkin Özel Yetenekleri (Hastalıklara direnç, çevre şartlarına dayanıklılık)		Yüksek yaşama gücüne sahiptir. Çiftleşme mevsimi uzundur.		
Yetiştirilme Koşullarının Özel Karakteristiği(Barınma koşulları)				

<i>GENETİK ÖZELLİKLERİ</i>	
Genetik Uzaklık	
Kromozom Anormallikleri	
Tipik Gen Markerleri (İşaretleyiciler)	
Major Genler	
Diğer	Kan Grupları HbAA, HbAB, HbBB. Baba-bir üvey kardeşler korrelasyonu metodu ile doğum, 60, 120 ve 180 gün ağırlıklarının kalıtım derecesi sırasıyla 0.16, 0.08, 0.18, 0.17, kuzu kirli yapağı verimi, canlı ağırlık, dişi toklu kirli yapağı verimi, ve canlı ağırlığın kalıtım derecesi ise sırasıyla 0.24, 0.15, 0.58, 0.28 bulunmuştur.
<i>DİĞER ÖZELLİKLERİ</i>	
Orta Anadolu koşullarına kolayca adapte olabilir. İyi bir bakım besleme ile yaşama güçleri ve verim performansları yönünden olumlu sonuçlar alınabilir .	

EK 11

Türü	Koyun (<i>Ovis aries</i>).
İrki	Dağlıç.
Uluslararası Adı	
Yerel Adı/Adları	Dağlıç , Herek.
Yayılma Alanı	Orta ve Batı Anadolu bölgeleri, Afyon ,Eskişehir, Bilecik, Bolu, Isparta, Burdur, Kütahya,Uşak, Denizli illeri.
Verim Yönü	Kombine.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ								
Vücut Yapısı Genel Tanımı			Küçük yapılıdır, sırt çizgisi düzdür. Cidago yüksekliği beden uzunluğundan fazla, göğüs ve sağrı dardır. Karın ve boyun yapağı ile örtülüdür. El bileklerinden bukalığa kadar bacaklar çıplaktır.Yağlı kuyrukludur.					
Vücut Örtü Rengi			Genel olarak beyaz, göz ve ağız etrafında, kulaklarda ve bacaklarda siyah veya koyu kahverengi lekeler görülebilir. Göz altından yüze doğru yayılan oval şekilde siyah yada koyu kahve nişaneler bulunur. Seyrek de olsa bazen tüm siyah başlılara rastlanır. Gövdede siyah yahut koyu lekeler ve alacalıklar görülebilir, bütün gövde siyah renkli olanlara da rastlanır. Siyah alaca vücutlu olanların siyah lekeleri yaş ilerledikçe ağarır ve kırçıl renge döner.					
Deri Rengi								
BAŞ ÖZELLİKLERİ	Baş Yapısı		Genel olarak dar ve uzuncadır. Koyunlar hafif koç başlı, koçlar tipik koç başlıdır. Bazı hayvanlarda baş yapağısızdır, bazılarında alın ve göz hizasına kadar yünle örtülüdür.					
	Boynuzluluk ve Yapısı	Erkek	Boynuzlu, boynuzsuzluk oranı % 2-3'ü geçmez. Boynuzlar büyük, kuvvetli, kalın, birden fazla kıvrımlıdır. Boynuz baştan yana doğru uzamış durumdadır. Siyah pigmentlidir.					
		Dişi	Boynuzsuz, boynuzluluk oranı % 5'i geçmez. Boynuzlar ince ve küçüktür.					
			Erkek			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
	Baş Ölçüleri, cm	Genişlik	11.0	18.0	12.87	8.0	16.0	11.11
		Uzunluk	23.0	30.0	26.07			22.19
		Alın Uzun.	10.0	16.0	12.47	8.0	12.0	10.0
	Kulak	Yapısı						
		Uzun., cm	7.0	13.0	11.70	11.0	17.0	13.91
		Genişlik, cm	5.0	8.0	6.9	5.0	9.0	7.01

	Küpe Sakal							
VÜCUT ÖLÇÜLERİ	Sağrı Yük., cm		50.0	74.0	67.47	56.0	67.0	61.28
	Cidado Yük., cm		58.0	74.0	67.16	54.0	74.0	61.26
	Sırt Yük., cm		62.0	71.0	66.50	54.0	68.0	61.69
	Göğüs Derinliği, cm		25.0	36.0	29.98	24.0	33.0	28.87
	Göğüs Çevresi, cm		71.0	96.0	83.02	68.0	90.0	79.00
	Ön İncik Çevresi, cm		7.0	10.0	8.32	5.0	8.0	7.05
	Kürekler Arkası Göğüs Genişliği, cm		14.0	25.0	17.3	13.0	21.0	16.32
	Vücut Uzunluğu ,cm		56.0	104.0	65.11	57.0	73.0	63.21
	Sağrı Ölçüleri, cm	Ön Sağrı Genişliği	14.0	20.0	16.81	13.0	19.0	16.38
		Orta Sağrı Genişliği	16.0	20.0	17.57	12.0	20.0	16.68
		Arka Sağrı Genişliği	5.0	9.0	7.23	10.0	16.0	13.80
But Çevresi, cm								
Kuyruk Yapısı ve Ağırlığı, kg		Yağlı, yassı, geniş ve kalp şeklinde, düz aşağı sarkar. Dış yüzü düz, orta oluğun iki yanında oval kitle yer alır. Yağsız kuyruk ucu şekil ve yön (biçim) itibariyle çok değişiklik gösterir.						
Meme Yapısı								
Bacak Yapısı								
Tırnak Yapısı								
ÜREME ÖZELLİKLERİ VE YAŞAMA GÜCÜ								
		Min.		Max.		Ort.		
Çiftleşme Mevsimi ve Uzunluğu, gün						146.3		
Doğum Oranı (doğuran koyun / koç altı koyun), %		60.0		93.75		79.97		

Döl Verimi (doğan kuzu / doğuran koyun)		1.0	1.31		1.04		
Yaşam a Gücü, %	Sütten Kesime Kadar				97.06		
	Damızlık çağa kadar						
VERİM ÖZELLİKLERİ							
SÜT			Dişi				
			Min.	Max.	Ort.		
	Laktasyon Dönemi Süt Verimi, kg						
	Sağım Dönemi Süt verimi, kg				57.06		
	Laktasyon Süresi, gün				75-105		
	Sağım Süresi, gün				169.37		
YAPAĞI	Yapağı Tipi	Kaba karışık, sağlam ve kuvvetli 46’S-50’S(C-E)					
	Kirli Gömlek Ağırlığı, kg		1.0	4.0	2.27		
	Randımanı, %				55-60		
	İncelik, mikron		21.26	42.26	30.09		
	Uzunluk (lüle), cm		8.1	36.2	18.74		
	Birörneklilik						
BÜYÜME ÖZELLİKLERİ							
		Erkek			Dişi		
		Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
Doğum Ağırlığı, kg		2.0	5.2	3.45	1.9	5.4	3.5
Sütten Kesim Yaşı, gün		Ort.: 105 – 120					
Sütten Kesim Canlı Ağ., kg		Ort.. 22.7 - 26.26					
Ergenlik Çağı	Yaş, gün	Ort.: 225.5					
	Ağırlık, kg						

İlkine Damızlıkta Kullanma	Yaş, gün	Ort.: 387 – 547					
	Ağırlık, kg						
Ergin Canlı Ağırlığı, kg		32.0	64.0	49.74	25.0	50.0	37.44

			Erkek		
			Min.	Max.	Ort.
BESİ	Günlük Ağırlık Kazancı, g				241.05
	Yem Değerlendirme,kg	Kesif			4.77
		Kaba			2.45
KARKAS ÖZELLİKLERİ	Karkas Ağırlığı, kg	Sıcak	13.8	26.34	19.28
		Soğuk	13.63	26.04	18.58
	Karkas Randımanı , %	Sıcak	45.8	54.8	51.2
		Soğuk	45.2	54.2	52.0
	But Oranı, %				
	Kol Oranı, %				
	Sırt Bel Oranı, %				
	Kuyruk Ağırlığı, kg		2.7	5.15	2.72
	Et Oranı, %				53.28
	Kemik Oranı, %				21.26
	Yağ Oranı, %				22.65
	POST/DERİ	Post Ağırlığı, kg			
Deri Özellikleri					
DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ					
Sürü İçgüdüğü			İyidir.		
Analık İçgüdüğü			İyidir.		
Yürüme Yeteneği			Uzak mesafelere iyi yürüyebilir.		

Otlama Yeteneği	İyidir.
Sağılabilme Yeteneği	İyidir.
Sevk ve İdare Kolaylığı (Mizaç)	İyidir.
IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLERİ	
İrkin Özel Yetenekleri (Hastalıklara direnç, çevre şartlarına dayanıklılık)	Elverişsiz bakım ve besleme koşullarında yaşama gücü yüksektir. Çevreye uyma kabiliyeti iyidir.
Yetiştirilme Koşullarının Özel Karakteristiği(Barınma koşulları)	Göçer olarak ta yetiştirilir. Ağılları genellikle bir tepeye yanaştırılarak yapılır. Burdur ve Isparta illerinde dağların dibindeki kovuklarda ve hatta rüzgardan korunmuş yerlerde açık korularda barınırlar.
GENETİK ÖZELLİKLERİ	
Genetik Uzaklık	
Kromozom Anormallikleri	
Tipik Gen Markerleri (İşaretleyiciler)	
Major Genler	
Diğer	Kuzuların sütten kesme ağırlığının kalıtım derecesi (h^2):0.10; kuzu büyüme hızının kalıtım derecesi 0.04-0.11; doğum ağırlığının kalıtım derecesi 0.19-0.21, sütten kesmenin kalıtım derecesi 0.09-0.10'dur.
DİĞER ÖZELLİKLERİ	

EK 12

Türü	Koyun (<i>Ovis aries</i>).
İrki	Morkaraman.
Uluslararası Adı	Morkaraman, Red Karaman.

Yerel Adı/ Adları		Morkaraman.						
Yayılma Alanı		Sivas ve Malatya’nın doğusundan başlayarak Erzurum, Ağrı, Van, Kars ve Muş illeri başta olmak üzere Doğu Anadolu Bölgesi’nde yetiştirilir . Orta Anadolu’da çok nadir görülür.						
Verim Yönü		Kombine, et verimi önceliklidir .						
MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ								
Vücut Yapısı Genel Tanımı		Sağlam ve iri yapılıdır. Genel olarak boyun uzun, nispeten dar göğüslü, düşük sağrılı ve yüksek bacaklıdır. Sağrı cidagodan biraz yüksektir. Yüz ve baş genel olarak yapağısızdır. Karın ve boyun çoğu koyunda çıplak veya seyrek örtülüdür. Bacaklar bileklerden bukalığa kadar çıplaktır. Yağlı kuyrukludur.						
Vücut Örtü Rengi		Kızıldan mora kadar değişmekle birlikte göz, ağız ve burun etrafı daha açık, baş ve ayaklar vücuda nazaran daha koyu renklidir. Kuzular doğumda mordan siyaha kadar değişik renk gösterirler ve bazen de daha açık renkli doğarlar .						
Deri Rengi								
BAŞ ÖZELLİKLERİ	Baş Yapısı		Vücuda nazaran uzun ve öne doğru incelmıştır. Baş profili alının buruna geçiş yerinden biraz yukarıda hafif çukurluk gösterir. Burun az veya çok öne büküktür. Koçlarda öne büküklük dişi koyunlardan daha barizdir . Koçlar genellikle tipik koç başlıdır.					
	Boynuzluluk ve Yapısı	Erkek	Çoğunlukla boysuzdur. Boynuzlar büyük ve helezonidir.					
		Dişi	Boynuzlu ve boynuzsuz olabilir, boynuz küçüktür.					
			Erkek			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
	Baş Ölçüleri, cm	Genişlik	12.0	16.0	14.11	10.0	14.0	11.96
		Uzunluk	25.0	31.0	28.85	22.0	28.0	25.23
		Alın Uzun.	11.0	16.5	14.65	8.0	13.0	10.27
	Kulak	Yapısı	Büyük, enli, sarkık, yana doğru yatıktır.					

		Uzun., cm	15.0	19.0	17.75	11.0	21.0	18.43
		Genişlik, cm	7.0	9.0	8.91	6.0	14.6	8.59
	Küpe Sakal							
VÜCUT ÖLÇÜLERİ	Sağrı Yük., cm		72.0	80.0	76.95	62.0	79.0	71.31
	Cidago Yük., cm		71.0	80.0	75.31	63.0	77.0	68.34
	Sırt Yük., cm		70.0	79.0	75.18	64.0	76.0	72.74
	Göğüs Derinliği, cm		24.0	38.0	35.89	28.0	39.0	33.52
	Göğüs Çevresi, cm		100.0	112.0	107.21	81.0	106.0	90.95
	Ön İncik Çevresi, cm		8.0	10.0	9.65	6.0	9.0	8.44
	Kürekler Arkası Göğüs Genişliği, cm		23.0	30.0	25.98	19.0	24.0	21.68
	Vücut Uzunluğu, cm		67.0	78.0	71.55	60.0	78.0	66.49
	Sağrı Ölçüleri, cm	Ön Sağrı Genişliği						
		Orta Sağrı Genişliği	22.0	28.0	26.19	16.0	23.0	19.61
Arka Sağrı Genişliği								
But Çevresi, cm								
Kuyruk Yapısı ve Ağırlığı, kg			Büyük, yağlı kuyruklu olup kuyruk omurları 12-17 arasında değişir ve çoğunlukla 13'tür. Kuyruk üç parçadan ibarettir. Birinci parça yuvarlakça, uzunluk ve genişliği değişebilen bir yağ kitlesidir. İkinci parça daha küçük olup kalp yada koni şeklindedir. Üçüncü parça kuyruk ucu olarak adlandırılır ve genel olarak aşağı düşüktür. Kuyruk omurları iki defa bükülme yaptığından yatık S şekli meydana gelmektedir. Bükülmeler çoğunlukla 3. ve 8. omurlarda görülmektedir Kuyruğun şekli ve topladığı yağ miktarı bölgeye ve bakım besleme durumuna göre değişir.					
Meme Yapısı								

Bacak Yapısı		Yüksek bacak yapısına sahiptir.			
Tırnak Yapısı					
ÜREME ÖZELLİKLERİ VE YAŞAMA GÜCÜ					
		Min.	Max.	Ort.	
Çiftleşme Mevsimi ve Uzunluğu, gün					
Doğum Oranı (doğuran koyun / koç altı koyun), %			100.0	90.45	
Döl Verimi (doğan kuzu / doğuran koyun)				1.02	
Yaşam a Gücü, %	Sütten Kesime Kadar		100.0	91.3	
	Damızlık çağa kadar				
VERİM ÖZELLİKLERİ					
SÜT			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.
	Laktasyon Dönemi Süt Verimi, kg				59.16
	Sağım Dönemi Süt verimi, kg				
	Laktasyon Süresi, gün				126.29
	Sağım Süresi, gün				
YAPAĞI	Yapağı Tipi	Kaba karışık, halı tipidir.			
	Kirli Gömlek Ağırlığı, kg				1.56
	Randımanı, %				
	İncelik, mikron		22.44	40.29	33.24
	Uzunluk (lüle), cm		7.6	13.7	9.97
	Birörneklilik				

BÜYÜME ÖZELLİKLERİ							
		Erkek			Dişi		
		Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
Doğum Ağırlığı, kg				3.93			3.53
Sütten Kesim Yaşı, gün		Ort.: 42.3-90.0					
Sütten Kesim Canlı Ağ., kg				19.71			19.48
Ergenlik Çağı	Yaş, gün	Ort.: 210-240					
	Ağırlık, kg						
İlkinе Damızlıkta Kullanma	Yaş, gün	Ort.: 517 - 547					
	Ağırlık, kg						
Ergin Canlı Ağırlığı, kg				50-90			40-60
		Erkek					
		Min.		Max.		Ort.	
BESİ	Günlük Ağırlık Kazancı, g						192.2
	Yem Değerlendirme,kg	Kesif					4.24
		Kaba					1.45
KARKAS ÖZELLİKLERİ	Karkas Ağırlığı, kg	Sıcak					21.33
		Soğuk					20.67
	Karkas Randımanı , %	Sıcak					49.09
		Soğuk					47.05
	But Oranı, %						
	Kol Oranı, %						
	Sırt Bel Oranı, %						
	Kuyruk Ağırlığı, kg						3.17

	Et Oranı, %			
	Kemik Oranı, %			
	Yağ Oranı, %			
POST/DERİ	Post Ağırlığı, kg	Ort.: 4.45 - 7.8		
	Deri Özellikleri			
DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ				
Sürü İçgüdüğü		İyidir.		
Analık İçgüdüğü		İyidir.		
Yürüme Yeteneği		İyidir.		
Otlama Yeteneği		İyidir.		
Sağlabilme Yeteneği		İyidir.		
Sevk ve İdare Kolaylığı (Mizaç)		İyidir.		
IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER				
Irkın Özel Yetenekleri (Hastalıklara direnç, çevre şartlarına dayanıklılık)		Dayanıklılık, yüksek yaşama gücü ve kötü çevre koşullarına adaptasyon yeteneği yüksektir. Yüksek rakımlı ve fakir meraları en iyi şekilde değerlendirir.		
Yetiştirilme Koşullarının Özel Karakteristiği(Barınma koşulları)				
GENETİK ÖZELLİKLERİ				
Genetik Uzaklık				
Kromozom Anormallikleri				
Tipik Gen Markerleri (İşaretleyiciler)				

Major Genler	
Diğer	Kan grupları HbBB ve HbAB.
<i>DİĞER ÖZELLİKLERİ</i>	

EK 13

Türü	Koyun (<i>Ovis aries</i>).		
İrkı	Tuj.		
Uluslararası Adı	Tushin.		
Yerel Adı/ Adları	Kars bölgesinde Kars, Çıldır ve Kesik olarak adlandırılır.		
Yayılma Alanı	Kars (Özellikle Çıldır), Ardahan ve Iğdır İllerinde yetiştirilir.		
Verim Yönü	Kombine.		
<i>MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ</i>			
Vücut Yapısı Genel Tanımı	Genellikle küçük yapılıdır. Alnın göze kadar olan kısmı yünle örtülüdür. Başın diğer kısımları genellikle çıplaktır. Boyun uzunluğu min.:23.0, max.:34.0, ort.:27.55 cm’dir. Uyluğu yağlı bir ırktır.		
Vücut Örtü Rengi	Tamamen parlak beyaz renktedir. Burun, göz ve ağız etrafı ile ayaklarda siyah pigment bulunmaktadır. Göz etrafında, tarsus ve karpus eklemlerinde koyu renk arzu edilir. İncikleri siyah veya kahverengi olanlar da %15 civarında görülmektedir.		
Deri Rengi			
ÖZELLİKLERİ	Baş Yapısı	Küçük ve profili düzdür.	
	Boynuzluluk ve Yapısı	Erkek	Boynuzlu, öne doğru helezonidir.
		Dişi	Boynuzsuzdur.
			Erkek

			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
	Baş Ölçüleri, cm	Genişlik				9.0	16.0	11.96
		Uzunluk				20.0	30.0	24.30
		Alın Uzun.				7.0	11.0	9.27
	Kulak	Yapısı	Aşağı sarkıktır.					
		Uzun., cm				12.0	18.0	14.22
		Genişlik, cm				7.0	9.0	7.72
Küpe Sakal								
VÜCUT ÖLÇÜLERİ	Sağrı Yük., cm					54.0	67.0	62.44
	Cidago Yük., cm					54.5	68.0	61.11
	Sırt Yük., cm					57.0	65.0	58.50
	Göğüs Derinliği, cm					18.0	33.0	29.11
	Göğüs Çevresi, cm					76.0	106.0	87.15
	Ön İncik Çevresi, cm					6.0	8.5	7.56
	Kürekler Arkası Göğüs Genişliği, cm					14.5	24.0	19.20
	Vücut Uzunluğu ,cm					48.0	85.18	71.03
	Sağrı Ölçüleri, cm	Ön Sağrı Genişliği				14.0	25.0	18.59
		Orta Sağrı Genişliği				14.0	25.0	19.03
		Arka Sağrı Genişliği				12.0	21.0	16.50
	But Çevresi, cm							
	Kuyruk Yapısı ve Ağırlığı, kg		Kuyruk çok kısa ve kuyruk omurları orta kısımda yukarıya doğru bükülmüş, yağsız kuyruk ucu ince ve aşağıya doğru yönelmiştir. Kuyruk uzunluğu min.:25.0, max.:42.0, ort.: 30.22 cm ve kuyruk genişliği (dipte) min.:26.0, max.:49.0, ort. 31.28 cm'dir. Kuyruk ağırlığı					

		ort.:3-5 arasında değişir.			
Meme Yapısı					
Bacak Yapısı					
Tırnak Yapısı		Koyu gri tondan siyaha yakın bir renk dağılımı gözlenmektedir. Tırnak üstünde siyah pigmentasyon vardır.			
ÜREME ÖZELLİKLERİ VE YAŞAMA GÜCÜ					
		Min.	Max.	Ort.	
Çiftleşme Mevsimi ve Uzunluğu, gün					
Doğum Oranı (doğuran koyun / koç altı koyun), %					
Döl Verimi (doğan kuzu / doğuran koyun)				1.08-1.26	
Yaşam a Gücü, %	Sütten Kesime Kadar			80.0 – 94.7	
	Damızlık çağa kadar				
VERİM ÖZELLİKLERİ					
SÜT			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.
	Laktasyon Dönemi Süt Verimi, kg				44.79
	Sağım Dönemi Süt verimi, kg				
	Laktasyon Süresi, gün				123.54
	Sağım Süresi, gün				60-90
YAPAĞI	Yapağı Tipi	Oldukça birörnek ve genel olarak C sortimanındadır. Halı sanayisinde ve tekstil sanayiinde kullanılır.			
	Kirli Gömlek Ağırlığı, kg				2.48
	Randımanı, %				
	İncelik, mikron		14.0	88.0	34.39

		Uzunluk (lüle), cm			6.0	21.2	9.78
		Birörneklilik					
BÜYÜME ÖZELLİKLERİ							
		Erkek			Dişi		
		Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
Doğum Ağırlığı, kg				3.75			3.56
Sütten Kesim Yaşı, gün		Ort.: 60.0 – 90.0					
Sütten Kesim Canlı Ağ., kg				19.57			16.54
Ergenlik Çağı	Yaş, gün						
	Ağırlık, kg						
İlkine Damızlıkta Kullanma	Yaş, gün						
	Ağırlık, kg						
Ergin Canlı Ağırlığı, kg				50-55			45-50
		Erkek					
		Min.		Max.		Ort.	
BESİ	Günlük Ağırlık Kazancı, g						195.69
	Yem Değerlendir me,kg	Kesif					3.72

		Kaba			7.71
KARKAS ÖZELLİKLERİ	Karkas Ağırlığı, kg	Sıcak			20.13
		Soğuk			19.66
	Karkas Randımanı , %	Sıcak			49.30
		Soğuk			46.68
	But Oranı, %				
	Kol Oranı, %				
	Sırt Bel Oranı, %				
	Kuyruk Ağırlığı, kg				
	Et Oranı, %				
	Kemik Oranı, %				
	Yağ Oranı, %				
	POST/DERİ	Post Ağırlığı, kg		Ort.: 3.95 – 7.67	
Deri Özellikleri					
DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ					
Sürü İçgüdüsü			İyidir.		
Analık İçgüdüsü			İyidir.		
Yürüme Yeteneği			İyidir.		
Otlama Yeteneği			İyidir.		
Sağılabılme Yeteneği					
Sevk ve İdare Kolaylığı (Mizaç)					

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLERİ	
İrkin Özel Yetenekleri (Hastalıklara direnç, çevre şartlarına dayanıklılık)	Dağlık bölgelerde yetiştirilir. Besi kabiliyeti iyidir.
Yetiştirilme Koşullarının Özel Karakteristiği(Barınma koşulları)	Dağlık, yüksek rakımlı ve engebeli arazi şartlarına sahip bölgelerde yetiştirilir.
GENETİK ÖZELLİKLERİ	
Genetik Uzaklık	
Kromozom Anormallikleri	
Tipik Gen Markerleri (işaretleyiciler)	
Major Genler	
Diğer	
DİĞER ÖZELLİKLERİ	
İkizlilik oranı %1.55'dir. Sütünde yağ oranı yüksek olduğu için sütünden daha çok peynir yapılır.	

EK 14

Türü	Koyun (<i>Ovis aries</i>).
İrki	Akkaraman ırkının bir varyetesi.
Uluslararası Adı	Norduz.
Yerel Adı/ Adları	Norduz.
Yayılma Alanı	Van iline bağlı Gürpınar ilçesi Norduz bölgesi.
Verim Yönü	Kombine.
MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ	
Vücut Yapısı Genel Tanımı	Yüksek yapılıdır.Yağlı kuyrukludur.

Vücut Örtü Rengi			Genel olarak beyaz olmakla birlikte beyazdan sonra kül rengi çoğunlukta olup, az miktarda gri beyaz ve kahverengi beyaz renklilere rastlanmaktadır. Baş ve ayak kısımlarında hakim renk beyaz olup, vücudun çeşitli yerlerinde özellikle baş, göğüs ve ayak kısımlarına siyah lekeler görülmektedir.						
Deri Rengi			Beyazdır.						
BAŞ ÖZELLİKLERİ	Baş Yapısı								
	Boynuzluluk ve Yapısı	Erkek	Boynuzludur.						
		Dişi	Yaklaşık yarısı boynuzludur.						
			Erkek			Dişi			
			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.	
	Baş Ölçüleri, cm	Genişlik							
		Uzunluk							
		Alın Uzun.							
	Kulak	Yapısı							
		Uzun., cm							
		Genişlik, cm							
	Küpe Sakal								
VÜCUT ÖLÇÜLERİ	Sağrı Yük., cm								
	Cidago Yük., cm								70.8
	Sırt Yük., cm								
	Göğüs Derinliği, cm								33.2
	Göğüs Çevresi, cm								98.0
	Ön İncik Çevresi, cm								
	Kürekler Arkası Göğüs Genişliği, cm								18.4
	Vücut Uzunluğu, cm								67.6

Sağı Ölçüleri, cm							
But Çevresi, cm							66.9
Kuyruk Yapısı ve Ağırlığı, kg		Kuyruk üç parçalıdır. Ortadaki parça daha uzundur. Kuyruğun 3. parçası, birinci parçasından uzun olup aşağıya doğru sarkmış durumdadır.					
Meme Yapısı							
Bacak Yapısı							
Tırnak Yapısı							
ÜREME ÖZELLİKLERİ VE YAŞAMA GÜCÜ							
		Min.		Max.		Ort.	
Çiftleşme Mevsimi ve Uzunluğu, gün							
Doğum Oranı (doğuran koyun / koç altı koyun), %							
Döl Verimi (doğan kuzu / doğuran koyun)						1.1	
Yaşam a Gücü, %	Sütten Kesime Kadar					92.0	
	Damızlık çağa kadar						
VERİM ÖZELLİKLERİ							
SÜT				Dişi			
				Min.	Max.	Ort.	
	Laktasyon Dönemi Süt Verimi, kg					137.2	
	Sağım Dönemi Süt verimi, kg						
	Laktasyon Süresi, gün					182.6	
	Sağım Süresi, gün						

YAPAĞI	Yapağı Tipi						
	Kirli Gömlek Ağırlığı, kg						
	Randımanı, %						
	İncelik, mikron						
	Uzunluk (lüle), cm						
	Birörneklilik						
BÜYÜME ÖZELLİKLERİ							
		Erkek			Dişi		
		Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
Doğum Ağırlığı, kg				4.34			4.06
Sütten Kesim Yaşı, gün		Ort.: 60 – 90					
Sütten Kesim Canlı Ağ., kg		Ort.: 25.61 – 34.17					
Ergenlik Çağı	Yaş, gün						
	Ağırlık, kg						
İlkine Damızlıkta Kullanma	Yaş, gün						
	Ağırlık, kg						
Ergin Canlı Ağırlığı, kg							62.5
		Erkek					
		Min.		Max.		Ort.	
BESİ	Günlük Ağırlık Kazancı, g						279.04
	Yem Değerlendirme,kg	Kesif					5.67
		Kaba					
ÖZELLİKLERİ	Karkas Ağırlığı, kg	Sıcak					22.67
		Soğuk					22.13

	Karkas Randımanı , %	Sıcak			49.96
		Soğuk			
	But Oranı, %				
	Kol Oranı, %				
	Sırt Bel Oranı, %				
	Kuyruk Ağırlığı, kg				
	Et Oranı, %				
	Kemik Oranı, %				
	Yağ Oranı, %				
	POST/DERİ	Post Ağırlığı, kg		Ort.: 8.86	
Deri Özellikleri					
DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ					
Sürü İçgüdüğü					
Analık İçgüdüğü					
Yürüme Yeteneği					
Otlama Yeteneği					
Sağılabılme Yeteneği					
Sevk ve İdare Kolaylığı (Mizaç)					
IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLERİ					
İrkin Özel Yetenekleri (Hastalıklara direnç, çevre şartlarına dayanıklılık)					
Yetiştirilme Koşullarının Özel Karakteristiği(Barınma					

koşulları)	
<i>GENETİK ÖZELLİKLERİ</i>	
Genetik Uzaklık	
Kromozom Anormallikleri	
Tipik Gen Markerleri (İşaretleyiciler)	
Major Genler	
Diğer	
<i>DİĞER ÖZELLİKLERİ</i>	

EK 15

Türü	Keçi (<i>Capra prisca</i>).
İrkı	Ankara Keçisi.
Uluslararası Adı	Angora Goat.
Yerel Adı/ Adları	Ankara Keçisi, Tiftik Keçisi.
Yayılma Alanı	Büyük çoğunluğu Ankara başta olmak üzere İç Anadolu bölgesinde ve Türkiye genelinde Konya, Karaman, Eskişehir, Afyon, Çankırı, Çorum, Kastamonu, Kırşehir, Kütahya, Niğde, Yozgat, Bolu, Siirt, Mardin, Bitlis ve Van illerinde yetiştirilir. Tipik ırk özelliklerini üzerinde toplayan en saf örnekler Ankara Yöresinde yetiştirilmektedir.
Verim Yönü	Tiftik.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ								
Vücut Yapısı Genel Tanımı			Ufak yapılı, ince ve zarif vücut yapısına sahip bir ırktır. Saflık nişanelerinden biri alnındaki boynuzlar arası mesafedir. Bu mesafe 1-1.5 cm olmalıdır. Yüz ve bacaklar dışında bütün bedeni tarsal ve carpal mafsallara kadar ince yumuşak parlak ve lüleli tiftikle örtülüdür. Alnında kakülü bulunan ve karın altı tamamen tiftikle örtülü olanlarda tiftik verimi yüksektir. Sağrı omuzdan biraz yüksektir, arka bacaklar önlerden biraz daha uzundur.					
Vücut Örtü Rengi			Çoğunlukla beyazdır. Ankara yöresinde yetiştirilen saf Ankara Keçilerinde baş ve ayaklar dahil tüm vücut beyazdır. Konya ve yöresi keçileri krem ve sarı renkli, Doğu ve Güneydoğu illerinde yetiştirilenler gümüşü gri, kahverengi ve siyah renktedir.					
Deri Rengi								
BAŞ ÖZELLİKLERİ	Baş Yapısı		Profili düzgündür. Küçük, zarif, alın geniş, gözler parlak ve bakışlar canlı, dudaklar ince, dişleri muntazamdır. Başın yandan görünüşü dişilerde hafif iç bükey ya da düz, tekelerde ise dış bükeydir.					
	Boynuzluluk ve Yapısı	Erkek	Boynuzlar iyi gelişmiş kendi ekseni etrafında kıvrılmış, geriye doğru yatıktır. Boynuzlar kısa orta ya da uzun olabilmektedir. Tekelerde kuvvetli, burgu şeklinde ve geriye doğru hafifçe kıvrıktır. Boynuzsuzlara da rastlanır.					
		Dişi	Boynuzlar kısa ve arkaya kıvrıktır. Boynuzsuzlara da rastlanır.					
			Erkek			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
	Baş Ölçüleri, cm	Genişlik						
		Uzunluk	Ort.: 15.33					
		Alın Uzun.						
	Kulak	Yapısı	Kulaklar geniş, uzun ve sarkıktır.					
		Uzun., cm	Ort.: 12.83					

		Genişlik, cm						
	Küpe Sakal							
VÜCUT ÖLÇÜLERİ	Sağrı Yük., cm							48.17
	Cidago Yük., cm		61.0	73.0	66.4	45.0	64.0	51.47
	Sırt Yük., cm		61.0	72.0	66.86	46.0	68.0	58.23
	Göğüs Derinliği, cm		26.0	33.0	29.06	21.0	31.0	25.83
	Göğüs Çevresi, cm		75.0	93.0	85.2	67.0	88.0	74.06
	Ön İncik Çevresi, cm		6.5	9.0	8.26	6.0	8.0	7.84
	Kürekler Arkası Göğüs Genişliği, cm							14.33
	Vücut Uzunluğu ,cm		61.0	72.0	67.46	51.0	69.0	57.75
	Sağrı Ölçüleri, cm	Ön Sağrı Genişliği	12.0	17.0	14.86	10.0	19.0	57.75
		Orta Sağrı Genişliği				10.0	15.0	13.87
		Arka Sağrı Genişliği						12.05
	But Çevresi, cm							
Kuyruk Yapısı ve Ağırlığı, kg								
Meme Yapısı								
Bacak Yapısı		İnce kemikli zayıftır.						
Tırnak Yapısı		Kuvvetlidir.						
ÜREME ÖZELLİKLERİ VE YAŞAMA GÜCÜ								
			Min.		Max.		Ort.	
Çiftleşme Mevsimi ve Uzunluğu, gün								
Doğum Oranı (doğuran koyun / koç altı koyun), %			57.2		100.0		85.05	

Döl Verimi (doğan kuzu / doğuran koyun)		1.00	1.06		1.03		
Yaşam a Gücü, %	Sütten Kesime Kadar	86.67	100.0		92.67		
	Damızlık çağa kadar						
VERİM ÖZELLİKLERİ							
SÜT			Dişi				
			Min.	Max.	Ort.		
	Laktasyon Dönemi Süt Verimi, kg						
	Sağım Dönemi Süt verimi, kg				25-50		
	Laktasyon Süresi, gün						
	Sağım Süresi, gün						
TİFTİK	Tiftik Tipi						
	Tiftik Verimi, kg		1.37	6.5	2.75		
	Randımanı, %		65.18	88.4	75.65		
	İncelik, mikron						
	Uzunluk (lüle), cm		9.59	16.4	14.61		
	Birörneklilik	Birörnektir.					
BÜYÜME ÖZELLİKLERİ							
		Erkek			Dişi		
		Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
Doğum Ağırlığı, kg		1.0	3.6	2.64	1.0	3.9	2.46
Sütten Kesim Yaşı, gün		Ort.: 120-135					
Sütten Kesim Canlı Ağ., kg		7.0	20.0	13.56	5.0	15.0	11.27
Ergenlik Çağı	Yaş, gün						
	Ağırlık, kg						

İlkine Damızlıkta Kullanma		Yaş, gün						
		Ağırlık, kg						
Ergin Canlı Ağırlığı, kg			33.0	62.0	42.82	22.0	45.0	33.59
			Erkek					
			Min.		Max.		Ort.	
BESİ	Günlük Ağırlık Kazancı, g						106.97	
	Yem Değerlendirme,kg	Kesif					5.98	
		Kaba					0.81	
KARKAS ÖZELLİKLERİ	Karkas Ağırlığı, kg	Sıcak					12.31	
		Soğuk	8.57		15.51		12.04	
	Karkas Randımanı , %	Sıcak					44.58	
		Soğuk					42.49	
	But Oranı, %							
	Kol Oranı, %							
	Sırt Bel Oranı, %							
	Kuyruk Ağırlığı, kg							
	Et Oranı, %						62.3	
	Kemik Oranı, %						29.6	
	Yağ Oranı, %						8.10	
POST/DERİ	Post Ağırlığı, kg							
	Deri Özellikleri							

DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ	
Sürü İçgüdüsü	İyidir.
Analık İçgüdüsü	İyidir.
Yürüme Yeteneği	Uzun yol yürümeye elverişlidir.
Otlama Yeteneği	İyidir.
Sağlabilme Yeteneği	
Sevk ve İdare Kolaylığı (Mizaç)	İyidir.
IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLERİ	
İrkin Özel Yetenekleri (Hastalıklara direnç, çevre şartlarına dayanıklılık)	
Yetiştirilme Koşullarının Özel Karakteristiği(Barınma koşulları)	İlkel, yetersiz, üç yanı kapalı sundurma biçiminde ağıllarda barındırılır.
GENETİK ÖZELLİKLERİ	
Genetik Uzaklık	
Kromozom Anormallikleri	
Tipik Gen Markerleri (İşaretleyiciler)	
Major Genler	
Diğer	
DİĞER ÖZELLİKLERİ	
Kas ve kemik gelişimi pek iyi değildir.	

EK 16

Türü	Keçi (<i>Capra hircus</i>).
İrki	Kıl Keçi.

Uluslararası Adı		Turkish Native, Hair Goat, Anatolian Black ve Kilgoat.						
Yerel Adı/ Adları		Kıl Keçisi, Adi Keçi, Kara Keçi, Davar.						
Yayılma Alanı		Ege ve Akdeniz Bölgesi sahil kuşağı, Marmara bölgesi, Güneydoğu Anadolu, Doğu Anadolu, İç Anadolu Bölgesi.						
Verim Yönü		Kombine, öncelik sırasıyla süt, et ve kıl.						
MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ								
Vücut Yapısı Genel Tanımı		Genel olarak orta iri bir yapıya sahiptir. Cüsse bölgeden bölgeye büyük farklılıklar göstermektedir. Bazı bölgelerde Pavga adı verilen ufak yapılı kıl keçisi tiplerine rastlandığı gibi bazı bölgelerde Çandır denilen orta tipe, bazı yerlerde ise Kabakulak veya Davar denilen çok iri yapılı tiplerine rastlanmaktadır. Vücut renginin genellikle siyah olması nedeniyle bazı bölgelerde kara keçi diye tanımlanmaktadır.						
Vücut Örtü Rengi		Genellikle siyah olup, gri, kahverengi, mavi alaca ve kır renkli olanları da vardır. Tek renkli siyah örneklerinde yaygın olan en önemli renk özelliği, yüzde iki taraflı ağza kadar inen ve Toggenburg nişanesini andıran kahverengi veya beyaz lekelerle bacak uçları ve süt aynası çevresindeki renk açılmasıdır.						
Deri Rengi		Koyu renklidir.						
BAŞ ÖZELLİKLERİ	Baş Yapısı		Baş yapısı kuvvetlidir. Baş orta büyüklükte düzgün, hafif dışbükey bir profile sahiptir. Ankara keçilerine göre daha büyük ve daha dardır.					
	Boynuzluluk ve Yapısı	Erkek	Boynuzlu, nadiren boynuzsuzdur. Boynuzlar çok fazla gelişmekte boynuz uçları arasındaki uzaklık 60-70 cm’ yi bulabilir.					
		Dişi	Boynuzlu, nadiren boynuzsuzdur. Anaç keçilerde geriye doğru kıvrılmakta bazen bir iki kıvrım yapabilmektedir ve tekelerinkine göre daha zariftir. Boynuz kesiti oval veya yuvarlaktır.					
			Erkek			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.

VÜCUT ÖLÇÜLERİ	Baş Ölçüleri, cm	Genişlik						
		Uzunluk						20-25
		Alın Uzun.						
	Kulak	Yapısı	İri, sarkık olmakla birlikte geniş varyasyon göstermekte olup, orta uzunluktadır.					
		Uzun., cm						15-20
		Genişlik, cm						
	Küpe Sakal		Sakal her iki cinsiyette de görülür. Küpe nadirdir.					
	Sağrı Yük., cm							
	Cidago Yük., cm					59.0	81.0	69.3
	Sırt Yük., cm							
VÜCUT ÖLÇÜLERİ	Göğüs Derinliği, cm					26.0	35.0	30.5
	Göğüs Çevresi, cm					68.0	90.0	78.7
	Ön İncik Çevresi, cm							
	Kürekler Arkası Göğüs Genişliği, cm							
	Vücut Uzunluğu, cm					56.0	78.0	67.7
	Sağrı Ölçüleri, cm	Ön Sağrı Genişliği						
		Orta Sağrı Genişliği						
		Arka Sağrı Genişliği						
	But Çevresi, cm							
	Kuyruk Yapısı ve Ağırlığı, kg							
	Meme Yapısı		Ufak, ancak vücuda bağlantısı iyi, geniş, koltuk tip meme yapılıdır. Bazı örneklerinde sarkık çatal meme tipine de rastlanmaktadır.					

Bacak Yapısı		Çok güçlü, tırmanmaya elverişli kas yapısındadır.			
Tırnak Yapısı		Siyah, sert ve çok sağlam yapılıdır. Beyaz renkli nişaneleri gösteren bireylere de rastlanır.			
ÜREME ÖZELLİKLERİ VE YAŞAMA GÜCÜ					
		Min.	Max.	Ort.	
Çiftleşme Mevsimi ve Uzunluğu, gün					
Doğum Oranı (doğuran koyun / koç altı koyun), %					
Döl Verimi (doğan kuzu / doğuran koyun)				1.10	
Yaşam a Gücü, %	Sütten Kesime Kadar		100.0	94.0	
	Damızlık çağa kadar				
VERİM ÖZELLİKLERİ					
SÜT			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.
	Laktasyon Dönemi Süt Verimi, kg		45.99	144.55	98.38
	Sağım Dönemi Süt verimi, kg		34.3	108.03	76.31
	Laktasyon Süresi, gün		86.0	244.0	183.43
	Sağım Süresi, gün		122.0	186.0	153.9
KİL	Kıl Tipi	İnce alt kıllar (Keşmir), tekstilde kullanılabilir. Üst kıllar çadır, tela, kolon, heybe, torba, çuval, yem torbası, çorap ve yer yaygısı yapımında kullanılır.			
	Kıl Verimi, kg	Kaşmir			0.046
		Üst Kaba Kıl	0.210	0.677	0.41
	Randımanı, %				86.54
	İncelik, mikron	Kaşmir			16.61
		Üst Kaba Kıl	56.97	179.02	85.63

		Uzunluk (lüle), cm			9.74	14.54	18.49	
		Birörneklilik						
BÜYÜME ÖZELLİKLERİ								
			Erkek			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
Doğum Ağırlığı, kg			1.0	4.5	3.37	1.0	4.0	2.51
Sütten Kesim Yaşı, gün			Ort.: 60-90					
Sütten Kesim Canlı Ağ., kg			Ort.: 11.36-18.7					
Ergenlik Çağı		Yaş, gün						
		Ağırlık, kg						
İlkine Damızlıkta Kullanma		Yaş, gün						
		Ağırlık, kg						
Ergin Canlı Ağırlığı, kg					45-90	31.8	55.4	40-65
			Erkek					
			Min.		Max.		Ort.	
BESİ	Günlük Ağırlık Kazancı, g						160.95	
	Yem Değerlendirme,kg	Kesif					2.8	
		Kaba						
KARKAS ÖZELLİKLERİ	Karkas Ağırlığı, kg		Sıcak					15.69
			Soğuk					11.84
	Karkas Randımanı , %		Sıcak					45.83
			Soğuk					42.14
	But Oranı, %							
	Kol Oranı, %							

	Sırt Bel Oranı, %			
	Kuyruk Ağırlığı, kg			
	Et Oranı, %			55.34
	Kemik Oranı, %			24.15
	Yağ Oranı, %			14.55
POST/DERİ	Post Ağırlığı, kg	Ort.: 2.0-2.33		
	Deri Özellikleri			
DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ				
Sürü İçgüdüğü		Ortadır.		
Analık İçgüdüğü		İyidir.		
Yürüme Yeteneği		Çok iyidir.		
Otlama Yeteneği		Çok iyidir.		
Sağılabılme Yeteneği		İyidir.		
Sevk ve İdare Kolaylığı (Mizaç)		Orta-Zayıftır.		
IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLERİ				
İrkin Özel Yetenekleri (Hastalıklara direnç, çevre şartlarına dayanıklılık)		Anadolu'nun her türlü iklim ve toprak koşullarına adapte olmuş, kötü bakım ve besleme koşullarında yetiştirilebilen, sağlam vücut yapılı, uzun yürüyüş kabiliyetli, sıcak ve soğuğa karşı toleranslı, hastalıklara karşı dayanıklı bir ırktır. Fundalık ve makiliklerden en iyi faydalanabilen, meyilli ve kayalık araziye en iyi tırmanabilen ve sert iklime dayanıklı bir ırktır.		
Yetiştirilme Koşullarının Özel Karakteristiği(Barınma koşulları)		Yılın hemen hemen tamamında merada barındırılabilen bir ırktır .		

<i>GENETİK ÖZELLİKLERİ</i>	
Genetik Uzaklık	
Kromozom Anormallikleri	
Tipik Gen Markerleri (İşaretleyiciler)	
Major Genler	
Diğer	Kan Grupları:HbAA, HbBB ve HbAB. Transferin Polimorfizm: TfAA, TfAB ve TfBB.
<i>DİĞER ÖZELLİKLERİ</i>	

EK 17

Türü	Keçi (<i>Capra hircus</i>).
İrkı	Norduz Keçisi.
Uluslararası Adı	Norduz Goat.
Yerel Adı/ Adları	Norduz Keçisi.
Yayılma Alanı	Van ili Gürpınar ilçesi köylerinde Norduz olarak tanınan yörede yetiştirilir. Bu ırkın kaşmir keçisi adıyla bilinen Morghose keçisinin yerli keçi ırkları ile doğal melezlemesi sonucu ortaya çıktığı sanılmaktadır.
Verim Yönü	Kombine, öncelik sırasıyla süt, et ve kıl.
<i>MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ</i>	
Vücut Yapısı Genel Tanımı	
Vücut Örtü Rengi	Esas renk siyah olmakla beraber beyaz, krem, siyah beyaz, gri, kül, kahverengi ve süt kahvesi renklerde görülür.
Deri Rengi	
 Baş Yapısı	

VÜCUT ÖLÇÜLERİ	Boynuzluluk ve Yapısı	Erkek	Boynuzlu olup, boynuzlar görkemli, sağlam, uzun ve yukarı doğru, her iki yanda arkaya doğru hafif eğimdedir.					
		Dişi	Nadiren görülür, erkeklere göre daha incedir. Bazen spiral şekilde aşağı doğru eğimlidir.					
			Erkek			Dişi		
			Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
	Baş Ölçüleri, cm	Genişlik						
		Uzunluk						
		Alın Uzun.						
	Kulak	Yapısı						
		Uzun., cm						
		Genişlik, cm						
	Küpe Sakal							
	Sağrı Yük., cm					54.0	72.0	64.48
	Cidago Yük., cm					56.0	73.0	64.90
	Sırt Yük., cm					55.0	70.0	63.1
	Göğüs Derinliği, cm					21.0	39.0	30.2
	Göğüs Çevresi, cm					67.0	96.0	83.3
	Ön İncik Çevresi, cm							
	Kürekler Arkası Göğüs Genişliği, cm					15.0	27.0	20.42
	Vücut Uzunluğu ,cm					55.0	77.0	67.62
	Sağrı Ölçüleri, cm	Ön Sağrı Genişliği						
		Orta Sağrı Genişliği						

		Arka Sağrı Genişliği						
	But Çevresi, cm					40.0	68.0	54.90
Kuyruk Yapısı ve Ağırlığı, kg								
Meme Yapısı								
Bacak Yapısı								
Tırnak Yapısı								
ÜREME ÖZELLİKLERİ VE YAŞAMA GÜCÜ								
			Min.	Max.		Ort.		
Çiftleşme Mevsimi ve Uzunluğu, gün								
Doğum Oranı (doğuran koyun / koç altı koyun), %								
Döl Verimi (doğan kuzu / doğuran koyun)								
Yaşam a Gücü, %	Sütten Kesime Kadar							
	Damızlık çağa kadar							
VERİM ÖZELLİKLERİ								
SÜT						Dişi		
						Min.	Max.	Ort.
	Laktasyon Dönemi Süt Verimi, kg							95 ve ↑
	Sağım Dönemi Süt verimi, kg							
	Laktasyon Süresi, gün							
	Sağım Süresi, gün							
KİL	Kıl Tipi							
	Kıl Verimi, kg		Kaşmir					

		Üst Kaba Kıl					
	Randımanı, %						
	İncelik, mikron	Kaşmir					
		Üst Kaba Kıl					
	Uzunluk (lüle), cm						
	Birörneklilik						
BÜYÜME ÖZELLİKLERİ							
		Erkek			Dişi		
		Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
Doğum Ağırlığı, kg		1.5	3.5	3.0	2.3	4.1	2.7
Sütten Kesim Yaşı, gün		Ort.: 75-90					
Sütten Kesim Canlı Ağ., kg		11.0	27.2	19.85	14.9	32.0	18.39
Ergenlik Çağı	Yaş, gün						
	Ağırlık, kg						
İlkine Damızlıkta Kullanma	Yaş, gün	Ort.: 548					
	Ağırlık, kg						
Ergin Canlı Ağırlığı, kg					28.0	68.0	48.0
		Erkek					
		Min.		Max.		Ort.	
BESİ	Günlük Ağırlık Kazancı, g						133.3
	Yem Değerlendirme,kg	Kesif					5.59
		Kaba					
ÖZELLİKLERİ	Karkas Ağırlığı, kg	Sıcak					10.96
		Soğuk					10.60

	Karkas Randımanı , %	Sıcak			42.94
		Soğuk			41.49
	But Oranı, %				
	Kol Oranı, %				
	Sırt Bel Oranı, %				
	Kuyruk Ağırlığı, kg				
	Et Oranı, %				46.42
	Kemik Oranı, %				38.89
	Yağ Oranı, %				10.05
POST/DERİ	Post Ağırlığı, kg		Ort.: 2.39		
	Deri Özellikleri				
DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ					
Sürü İçgüdüğü					
Analık İçgüdüğü					
Yürüme Yeteneği					
Otlama Yeteneği					
Sağılabılme Yeteneği					
Sevk ve İdare Kolaylığı (Mizaç)					
IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLERİ					
İrkin Özel Yetenekleri (Hastalıklara direnç, çevre şartlarına dayanıklılık)					
Yetiştirilme Koşullarının Özel Karakteristiği(Barınma		Yaz ve kış aylarında ek yemleme yapılmadan bölgedeki meralarda beslenmektedir. Kışın kar yağışının ve soğğun yoğun olduğu dönemlerde saman ve tahıl			

koşulları)	verilir.
GENETİK ÖZELLİKLERİ	
Genetik Uzaklık	
Kromozom Anormallikleri	
Tipik Gen Markerleri (İşaretleyiciler)	
Major Genler	
Diğer	
DİĞER ÖZELLİKLERİ	
Van ilinin otlu peyniri keçi ve koyun sütünün karışımı ile yapılır ve ticari bir önemi vardır.	

EK 18

Türü	Evcil tavuk (<i>Gallus domesticus</i>).	
İrki	Denizli.	
Varyetesi	Yok.	
Yayılma Alanı	Denizli ve yöresinden köken almıştır. Anadolu'nun pek çok yerinde görülebilir.	
Yetiştirme Amacı	Yumurta, özel merak.	
MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ		
Genel Tanımı		
	Erkek	Dişi
Baş Yapısı	Normal büyüklüktedir.	Normal büyüklüktedir.
İbik Yapısı	Balta ibiktir.	Balta ibiktir.
Gaga Yapısı	Genellikle uzun, kalın ve üst gaga aşağı doğru eğimli, gaga rengi koyu gridir.	Erkeklere göre kalınlığı ve eğimi daha az, gaga rengi koyu gridir.
Burun Delikleri	Küçüktür.	Küçüktür.
Yüz Yapısı	Uzun ve hafif tüylüdür.	Belirgin ve hafif tüylüdür.

Göz Yapısı	Orta büyüklükte, yuvarlak, kahverengi ve sürmelidir.	Yuvarlak, orta büyüklükte ve kahverengidir.				
Gerdan	Yoktur.	Yoktur.				
Kulak ve Lopları	Kulaklar kısa tüylerle kaplı, kulak lopları belirgin, kırmızı renkte ya da kırmızı üzerinde beyazlık olabilir.	Kulakları kısa tüylerle kaplı,kulak lopları erkeklere göre küçük, kırmızı renkte ya da üzerinde hafif beyazlık olabilir.				
Kakül	Yoktur.	Yoktur.				
Sakal	Geniş ve kısa ya da orta uzunluktadır.	Geniş ve erkeklere göre kısadır.				
Boyun Yapısı	Uzun ve tüylüdür.	Orta uzunlukta ve tüylüdür.				
Ense Yapısı	Orta uzunlukta, kalın ve tüylüdür.	Kısa, kalın ve tüylüdür.				
Kuyruk Yapısı	Sağlam yapılı, gösterişli, vücuda bağlantısı dik ve, veya yatay şekildedir.	Sağlam yapılı, orta boyda yukarı kalkık ve diktir.				
Kanat Yapısı	Büyük, güçlü ve tüylü kanatları vardır.	Büyük ve tüylüdür.				
Göğüs Yapısı	Orta derinliktedir.	Orta derinliktedir.				
Ayak ve Tırnak Yapısı	Bacaklar yüksek, sağlam yapılı, düz duruşlu, incik, ayak derisi ve pulları açık ya da koyu gri renkte, tüysüz, dört parmaklı ve mahmuzludur.	Bacaklar erkeklere göre daha kısa, incik, ayak derisi ve pulları açık ya da koyu gri renkte, tüysüz, dört parmaklıdır.				
Telek Rengi	Vücudu örten tüy ve telekler siyahtır, boyun sırt ve kanatta renkli telekler bulunur. Bunlar renklerine göre demir kır, pamuk kır, kefi sarı, al ve siyah olmak üzere beş şekilde adlandırılır.	Bazılarının boynunda görülebilen eser miktardaki renk dışında tamamen siyahtır.				
Deri Rengi	Beyazdır.	Beyazdır.				
Yumurta Kabuk Rengi	Beyazdır.					
PERFORMANS ÖZELLİKLERİ						
	Erkek			Dişi		
	Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.

Ergin Canlı Ağırlıkları, g			2000			1500
Cinsel Olgunluk Yaşı, hafta			24			24-25
Yıllık Yumurta Verimi, adet	Ort.: 110					
Yumurta Büyüklüğü	Orta ağırlıktadır.					
DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ						
Erkekler ergin dönemle birlikte saldırgan özellik sergileyebilmektedir. Dişilerin özellikle kafeste ürkek davranış gösterdikleri görülmektedir.						
IRKIN ÖZEL YETENEKLERİ						
Erkekler uzun ötüşleri ile ünlüdür (yaklaşık 15-16 sn).						
YETİŞTİRME ŞARTLARI						
Ekstansif ve yarı entansif ortamlarda yetiştirilmektedir.						
GENETİK ÖZELLİKLERİ						
A.B,C,D,E,L kan grubu sistemlerine ait allel genler belirlenmiştir. Kanat ucu telekleri uzunluk farklılıklarından yararlanarak otoseks civcivler üretilebileceği ve ayak derisi rengine göre otoseks sürüler üretilebileceği belirlenmiştir.						
DİĞER ÖZELLİKLERİ						

EK 19

Türü	Evcil tavuk (<i>Gallus domesticus</i>).
İrki	Gerze.
Varyetesi	Yok.
Yayılma Alanı	Sinop'un Gerze ilçesi ve çevresi.
Yetiştirme Amacı	Yumurta, özel merak.
MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ	
Genel Tanımı	

	Erkek	Dişi
Baş Yapısı	Küçüktür.	Orta büyüklüktedir.
İbik Yapısı	Büyük,çatal ibiktir.	Küçük, çatal ibiktir.
Gaga Yapısı	Orta uzunlukta, güçlü, gaga rengi gri tonlarındadır.	Orta uzunlukta, gaga rengi gri tonlarındadır.
Burun Delikleri	Büyük ve gaga üzerinde çıkıntılıdır.	Büyük ve gaga üzerinde çıkıntılıdır.
Yüz Yapısı	Orta uzunlukta ve hafif tüylüdür.	Orta uzunlukta ve hafif tüylüdür.
Göz Yapısı	Orta büyüklükte, yuvarlak ve kahverengidir.	Orta büyüklükte, yuvarlak ve kahverengidir.
Gerdan	Yoktur.	Yoktur.
Kulak ve Lopları	Kulaklar kısa tüylerle kaplı, kulakların altında her iki tarafta çok belirgin beyaz kulak küpesi vardır.	Kulaklar kısa tüylerle kaplı, kulakların altında her iki tarafta erkeklerle göre oldukça küçük, belirgin beyaz kulak küpesi vardır.
Kakül	Yoktur.	Yoktur.
Sakal	Orta genişlikte ve oldukça uzundur.	Orta genişlikte ve kısadır.
Boyun Yapısı	Uzun ve tüylüdür.	Orta uzunlukta ve tüylüdür.
Ense Yapısı	Kısa, kalın ve tüylüdür.	Kısa, kalın ve tüylüdür.
Kuyruk Yapısı	Sağlam yapılı ve gösterişli, kuyruk tüyleri çoğunlukla dik ve yatay açılarla bağlantılıdır.	Sağlam yapılı, orta boyda yukarı kalkıktır.
Kanat Yapısı	Büyük ve geniştir.	Büyük ve geniştir.
Göğüs Yapısı	Orta derinliktedir.	Orta derinliktedir.
Ayak ve Tırnak Yapısı	Bacaklar yüksek, sağlam yapılı, düz duruşlu, incik, ayak derisi ve pulları gri renk tonlarında, tüysüz, dört parmaklı ve mahmuzludur.	Bacaklar erkeklerle göre daha kısa, incik, ayak derisi ve pulları gri renk tonlarında, tüysüz,dört parmaklıdır.
Telek Rengi	Vücut siyah tüylerle kaplıdır. Parlak kuyruk tüyleri ışık altında yeşil-siyah bir görünüm verir.	Vücut siyah tüylerle kaplıdır.
Deri Rengi	Beyazdır.	Beyazdır.
Yumurta Kabuk Rengi	Beyazdır.	

PERFORMANS ÖZELLİKLERİ						
	Erkek			Dişi		
	Min.	Max.	Ort.	Min.	Max.	Ort.
Ergin Canlı Ağırlıkları, g			1850			1400
Cinsel Olgunluk Yaşı, hafta			24			24-25
Yıllık Yumurta Verimi, adet	Ort.: 90					
Yumurta Büyüklüğü	Küçüktür.					
DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ						
Erkekler boğuk ve kalın bir sese sahiptir. Erkekler ve dişiler oldukça ürpektir.						
IRKIN ÖZEL YETENEKLERİ						
YETİŞTİRME ŞARTLARI						
Ekstansif ve yarı entansif ortamlarda yetiştirilmektedir.						
GENETİK ÖZELLİKLERİ						
DİĞER ÖZELLİKLERİ						

EK 20

Türü	Tavşan (<i>Oryctolagus cuniculus</i>).
İrki	Ankara Tavşanı.
Yayılma Alanı	Türkiye Geneli.

Verim Yönü	Kombine, öncelikle yün, et.	
MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ		
Vücut Yapısı Genel Tanımı	Orta büyüklükte, uzun tüylü, yün tavşanıdır. Boynu kısadır. Kemikleri ince ve sağlamdır. Ayakları ince, uzun ve uzun tüylerle kaplıdır.	
Tüy Rengi	Beyazdır.	
Baş Yapısı	Yuvarlak ve orta büyüklüktedir.	
Kulak Yapısı	Dik, iç yanı açık, uçlarında püskül vardır. Kulakların iç yüzleri ince, kısa, seyrek tüylerle; dış yüzü ipeksi, ince ve uzun tüylerle örtülüdür.	
Göz Rengi	Kırmızıdır.	
PERFORMANS ÖZELLİKLERİ		
Bir Batında Doğan Yavru Sayısı, adet	1-6	
Doğum Ağırlığı ,g	47-55	
Sütten Kesilen Yavru Sayısı, adet	1-3	
Sütten Kesilen Yavru Ağırlığı, g	536-644	
Cinsel Olgunluk Yaşı, ay	3,5-4	
Damızlıkta Kullanılma Yaşı, ay	6	
Ergin Canlı Ağırlık, kg	Erkek	3,5-4
	Dişi	4-4,5
Yıllık Gebelik Sayısı, adet	3-4	
Gebelik Süresi, gün	28-33, ort.: 31	
Laktasyon Süresi, gün	28-42	
Yıllık Kırkım Sayısı, adet	4	
Yıllık Yün Verimi, g	Erkek	700-800
	Dişi	1000
LİF ÖZELLİKLERİ		
Lif Uzama Süresi, hafta	14	
Lif İnceliği, mikron	Erkek	11
	Dişi	12
Lif Uzunluğu, cm	Min.	0-3

	Mak.	12>		
	Ort.	3-6		
YÜN VE POST ÖZELLİKLERİ				
Yün Özelliği		Uzun, ince, sık, yumuşak, parlak, dokunmaya elverişlidir.		
Post/Deri Özelliği		Kürkçülükte kullanılmamaktadır. Derisi ayakkabı, oyuncak, eldiven, şapka ve güderi yapımında ve iyi yolunmuş deriler tutkal yapımında da kullanılmaktadır.		
Yün Sınıfları		Uzunluk, cm	Renk	Temizlik
	Ekstra	12>	Beyaz	Çok Temiz
	Sınıf1	16-11.9	Beyaz	Temiz
	Sınıf2	3,1-5.9	Beyaz	Temiz
	Sınıf3	0-3	Beyaz	Temiz
	Sınıf4	-	Kirli	Kirli, keçeli
KARKAS ÖZELLİKLERİ				
Karkas Randımanı, %		45-50		
Karkasta Yağ Oranı, %		7.4		
Karkasta Ham Protein Oranı, %		18.5		
Karkasta Su Oranı, %		71		
Karkasta Kül Oranı, %		0,64		

DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ
Genellikle sakin tabiatlıdırlar. Üç aylık yaştan sonra kafeste bir den fazla hayvan bulundurulursa birbirine zarar verebilirler. Herhangi bir stres durumunda kafeste koşabilir, arka ayaklarını yere vurabilirler. Yünlerini yutma eğilimindedirler.
IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER
Yününden iplik elde edilen tek tavşan ırkıdır.
GENETİK ÖZELLİKLERİ
DİĞER ÖZELLİKLERİ
Yünü hafif, ince, yüksek ısı tutma ve ses dalgalarını geçirme özelliğine sahip olduğundan havacılık sanayiinden tıp alanına kadar pek çok yerde kullanılan angora yünü Ankara Tavşanından elde edilir. Sıcak, yün verimini olumsuz yönde etkilediğinden yetiştiriciliği için serin bölgeler elverişlidir.

EK 21

Türü	İpekböceği (<i>Bombyx mori</i>).	
Hattın Yerel Adı	Bursa Beyazı.	
Voltinizm (Bir Yılda Verdiği Nesil Sayısı)	Univoltin (Yılda bir nesil veren).	
Moultinizm (Larva Dönemindeki Uyku Sayısı)	4	
YUMURTA ÖZELLİKLERİ		
Yumurta Şekli	Eliptiktir.	
Yumurta Rengi	Gridir.	
Yumurta Verimi, adet	Min.	Max.
	390	590
Diğer Özellikleri	Yumurtasının bulunduğu zemine yapışmama özelliği vardır.	
LARVA ÖZELLİKLERİ		
Yeni İnfıcar Etmiş Larvanın Rengi	Siyahtır.	
Olgun Yaştaki Larvanın Rengi	Beyazdır.	

Markaj Durumu	Silik (Belirgin değil).	
Diğer Özellikleri		
KOZA ÖZELLİKLERİ		
Kozanın Şekli	Eliptik (Kozanın içindeki krizalitin anterior bölümü tarafındaki uç kısmın daha sivri olmasıdır).	
Kozanın Rengi	Beyazdır.	
Tek Koza Ağırlığı, g	Min.	Max.
	1.25	2.16
Koza-Kabuk Oranı, %	11.86	15.77

EK 22

Türü	İpekböceği (<i>Bombyx mori</i>).	
Hattın Yerel Adı	Bursa Beyazı Alaca.	
Voltinizm (Bir Yılda Verdiği Nesil Sayısı)	Univoltin (Yılda bir nesil veren).	
Moultinizm (Larva Dönemindeki Uyku Sayısı)	4	
YUMURTA ÖZELLİKLERİ		
Yumurta Şekli	Eliptiktir.	
Yumurta Rengi	Gridir.	
Yumurta Verimi, adet	Min.	Max.
	439	656
Diğer Özellikleri	Yumurtasının bulunduğu zemine yapışmama özelliği vardır.	
LARVA ÖZELLİKLERİ		
Yeni İnfıcar Etmiş Larvanın Rengi	Siyahtır.	
Olgun Yaştaki Larvanın Rengi	Beyazdır.	
Markaj Durumu	Belirgindir.	
Diğer Özellikleri	Larva üzerinde zebra benzeri koyu kahverengi çizgiler bulunmaktadır.	
KOZA ÖZELLİKLERİ		
Kozanın Şekli	Eliptik (Kozanın içindeki krizalitin anterior bölümü tarafındaki uç kısmının daha sivri olması).	

Kozanın Rengi	Beyazdır.	
Tek Koza Ağırlığı, g	Min.	Max.
	1.61	2.08
Koza-Kabuk Oranı, %	13.25	15.68

EK 23

	İpekböceği (<i>Bombyx mori</i>)..	
Türü		
Hattın Yerel Adı	Hatay Sarısı.	
Voltinizm (Bir Yılda Verdiği Nesil Sayısı)	Univoltin (Yılda bir nesil veren).	
Moultinizm (Larva Dönemindeki Uyku Sayısı)	4	
YUMURTA ÖZELLİKLERİ		
Yumurta Şekli	Eliptiktir.	
Yumurta Rengi	Gridir.	
Yumurta Verimi, adet	Min.	Max.
	303	545
Diğer Özellikleri	Yumurtlamadan hemen sonra yumurtasının bulunduğu zemine yapışma özelliği vardır.	
LARVA ÖZELLİKLERİ		
Yeni İnficar Etmiş Larvanın Rengi	Siyahtır.	
Olgun Yaştaki Larvanın Rengi	Beyazdır.	
Markaj Durumu	Silik (Belirgin değil).	
Diğer Özellikleri	5. Yaşta ayakları sarı renktedir.	
KOZA ÖZELLİKLERİ		
Kozanın Şekli	Yer fıstığı.	
Kozanın Rengi	Kavun içidir.	
Tek Koza Ağırlığı, g	Min.	Max.
	1.44	2.06
Koza-Kabuk Oranı, %	10.94	13.50

EK 24

Türü	Bal Arısı (<i>Apis mellifera L.</i>).
İrki	Kafkas Arısı (<i>Apis mellifera caucasica</i>).
Yayılma Alanı	Kuzey Doğu Anadolu'da Ardahan ve Artvin illerine kadar uzanmaktadır.
MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ	
Karın	İncedir.
Kitin Rengi	Koyudur. Karnın ilk bantlarında kahverengi benekler vardır. Skutellum rengi siyahtır.
Kıl Örtüsü	Tomentum geniştir. İşçi arıların kıl rengi kurşuni-gridir. Erkek arıların kıl rengi siyahtır.
Kübital İndeks	Ort.: 1.7 – 2.2 (2.16±0.31)
Dil Uzunluğu, mm	6.7 – 7.2 (7.046±0.189). En uzun dilli bal arısıdır.
T3+T4 Genişliği, mm	4.547±0.118
Ön Kanat Uzunluğu, mm	9.319±0.183
Arka Bacak Uzunluğu, mm	8.296±0.180
Metatarsus İndeksi	57.68±2.10
Kıl Uzunluğu, mm	Ort.: 0.25 – 0.40 (0.335±0.031)
Tomentum İndeksi	2.79±0.4
DAVRANIŞ VE FİZYOLOJİK ÖZELLİKLERİ	
Mizaç	Çok uysaldır.
Gelişme	Yavru yetiştirme ritmi yavaştır ve ilkbaharda yavaş gelişir.Yaz mevsimi ortasından önce tam koloni gücüne ulaşmaz.
Kışlama Yeteneği	Kuzey bölgelerde kışlama yeteneği zayıftır.
Hastalıklara Dayanma	Nosemaya duyarlıdır.
Oğul Verme Eğilimi	Çok yüksek değildir.
Propolis Kullanma	Propolisi en çok kullanan bal arısı ırkıdır.
Yağmacılık Eğilimi	Yüksektir.
Şaşıрма	Vardır.

Diğer Özellikleri	Üçgülden çok iyi yararlanır. Düşük sıcaklıkta ve elverişsiz iklim koşullarında çalışabilir. Düzensiz-köprü petek yapma eğilimi vardır. Petek gözlerini sırlarken bal ve sır arasında hava boşluğu bırakmadığı için petekli balı koyu ve nemli bir görünüme sahiptir.	
GENETİK ÖZELLİKLERİ		
Lokus	Alel	Frekans, %
PGM (Fosfogluktomutaz)	45	0
PGM	63	0
PGM	75	0.752
PGM	100	0.248
HK (Hekzokinaz)	77	0.007
HK	87	0
HK	100	0.993
HK	110	0
HK	120	0
MDH (Malatdehidrogenaz)	65	0.003
MDH	87	0
MDH	100	0.997
MDH	116	0
EST (Esteraz)	70	0
EST	100	1.00
EST	130	0
A24	96	0.12
A24	98	0
A24	102	0.10
A24	104	0.42
A24	106	0.32
A24	108	0.04
A113	210	0
A113	212	0

A113	214	0
A113	216	0.02
A113	218	0.07
A113	220	0
A113	222	0.26
A113	224	0.02
A113	226	0.10
A113	228	0.21
A113	230	0.24
A113	232	0.08
A113	234	0
A113	236	0.02
A113	238	0
A7	99	0
A7	102	0
A7	104	0
A7	105	0
A7	108	0
A7	115	0
A7	117	0.18
A7	119	0
A7	121	0
A7	123	0
A7	125	0.03
A7	127	0.18
A7	129	0.08
A7	131	0
A7	133	0
A7	135	0.03

A7	137	0.08
A7	138	0
A7	139	0.03
A7	140	0
A7	141	0.05
A7	142	0
A7	143	0
A7	144	0
A7	145	0.08
A7	146	0.03
A7	147	0.08
A7	149	0.03
A7	150	0.03
A7	151	0
A7	153	0
A7	155	0
A7	157	0
A7	159	0
A7	160	0
A7	161	0
A7	169	0
A7	171	0
A7	173	0.03
A7	177	0.05
A7	179	0.03
A43	119	0
A43	126	0.02
A43	127	0
A43	139	0

A43	140	0.70
A43	141	0
A43	142	0.18
A43	144	0.10
A43	146	0
A28	127	0
A28	129	0.30
A28	133	0.08
A28	138	0.62
Beş lokus (A24, A113, A7, A43, A28) için ortalama heterozigotluk düzeyi 0.691;Lokuslara göre gen çeşitliği:		
A24	0.669	
A113	0.876	
A7	0.945	
A43	0.554	
A28	0.522	
Toplam	0.713	